

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

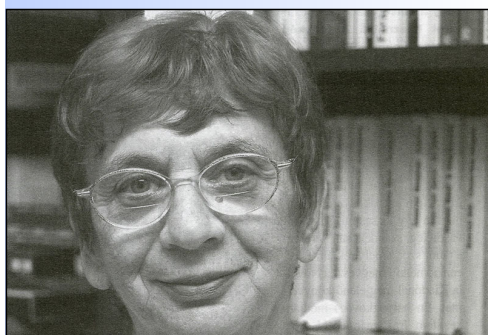
XXIX. évfolyam 2. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző online folyóirat *

2022. február

A tartalomból:

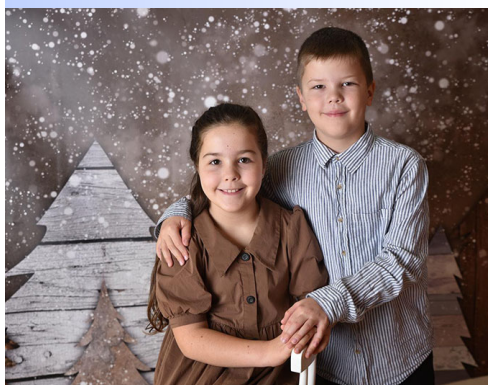
4. IN MEMORIAM: Fenakel Judit

9. CIVIL SAROK: Ujházi Ernőné 100 éves

18. Hírek, események a Kis Bálint iskolából

TISZTELET A MAGYAR KULTÚRA NAPJÁNAK (január 22)

Latiatuc feyleym zumtuchel mic vogmuc

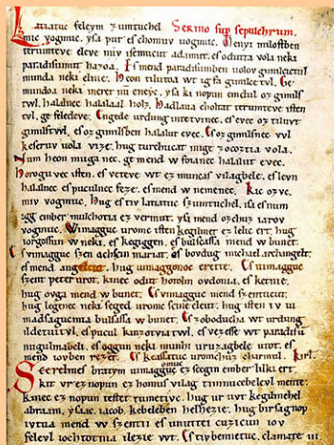

„Látjátok, feleim szemetekkel, mik vagyunk.”

Így kezdődik a közel 900 évvel ezelőtt keletkezett első ismert latin betűs összefüggő magyar szöveg, a Halotti Beszéd és Könyörgés, ami az egyházmegyei papság számára készült. Különleges, megindító élmény olvasni ezeket a sorokat, amit II. Géza királyunk idején írtak le először 1150 körül. Ez már nem szórvány nyelvemlék, mint a Tihanyi alapítólevél, amelyben csak elvétve fordulnak elő magyar szavak. De amíg ez utóbbi 1055. óta mindig ismert volt, addig a Halotti Beszédnek közel öt évszázadra nyoma veszett, és majd csak 1770-ben ismerhette meg újra a nemzet. Pozsonyban - ahol a korábbi fél évezredben volt - ekkor fedezte fel újra egy 172 hártylevélből álló kódexben Pray György jezsuita szerzetes, akiről immár Pray Kódexnek nevezik e felbecsülhetetlen értékű magyar kincset tartalmazó gyűjteményt.

Ez a kódex 1192 - 1195 között keletkezett, és a benne lévő magyar szöveg

már másolat. Talán Pannonhalmán készítették, és ezután bencés monostorokban Boldván, Somogyváron, majd Deáki-ban használták. A nevezetes hártyalapon 32 sort írtak le magyarul. A Halotti Beszéd 26 soros, ami egy latin szöveg szabad átültetése magyar nyelvre, tehát egy prédikáció. A Könyörgés egy ima (oratio), ami 6 soros, és az eredeti latin szöveg pontos fordítása. Összesen 274 szóból áll, és ha az ismétlődéseket nem számítjuk, szótárilag 190 magyar szó kerül a szemünk elé a messzi közép-korból. Az első mondatába beékelte három latin szó tájékoztat a műfajáról: „Sermo super sepulchrum”, azaz „sír fölötti beszéd”, amely bibliai példákkal figyelmeztet az elmúlásra és a túlvilági életre, beszédmintát nyújtva a temetési szertartást végző pap számára. A magyar nyelv - noha a szöveg néhány részlete homályos a mai olvasó számára - tisztán és kialakultán áll előttünk. 1150-ben! Mi tehát ma különösebb nehézség nélkül megértethetnénk magun-

Deáki

Fotó: Gircz László

Pozsony

kat egy XII. századi elődünkkel. (Itt kínálkozik egy összevetés a mai moldvai csángókkal, akiknek nyelvét szintén megértjük annak ellenére, hogy a középkorba nyúlik vissza az eredete.) E nyelvemlékünk gondosan szerkesztett, irodalmi értékű alkotás is egyben. A templomkertben megásott sír körül álló hívek a keresztény tanítás lényegét hallhatták és fogathatták elméjükben a temetés után is.

A kódexben olyan bejegyzés is olvasható, hogy a szertartáskönyvet 1228-tól a tatárjárásig Deáki falu bencés templomában használták. Deáki a Mátyusföldön, a Duna és a Vág folyók által bezárt háromszögben található település. A Pannonhalmi Bencés Apátságához tartozott. A fotón látható templomnak a jól kivehető kicsi Szent István oldalkápolnája 1103-ban épült, majd 1228-ban ezt kibővítették a két-tornyú egy hajós román stílusú templommal. Ez így a mai templomnak a felét tette ki. Ekkortól használták itt a Halotti Beszédet is tartalmazó kódexet. A két torony mögötti három hajós bővítést 1872-75-ben végezték Schulek Frigyes tervei alapján. Nagyboldogasszony tiszteletére szentelték fel. A „második Trianon” után a csehszlovák kommunista hatóságok az oldalkápolnában letakartatták a Szent István kezében lévő Szent Koronát úgy, hogy István királyt imádkozó kézzel

ábrázolja. 1968 (!) után már levehették a kis kör alakú takaró papírt. Ezt azonban megőrizték, és az idős sekrestyés megmutatta nekem 1995-ben. Büszkén tette hozzá, hogy Deáki híres szülőtte volt Serédi Jusztinián bíboros, hercegprímás, Mindszenty József elődje az esztergomi érseki székhelyben. A település 2/3-ad arányban ma is magyar többségű.

A Halotti Beszéd első hétsoros részlete 1770-ben jelent meg nyomtatásban Nagyszombatban, majd a teljes szöveget ugyanott 1771-72-ben nyomtatták ki. 1813-ig még továbbra is Pozsonyban őrizték e kódexet, majd ezután a budapesti Nemzeti Múzeum Országos Széchényi Könyvtárának adományozták, ahol azóta is a kézirat-tár legféltettebb kincse.

A Halotti Beszéd és Könyörgés egyik alapvető értéke az egyetemes magyar kultúrának. Iskolai tananyag, szinte mindenki hallott róla. Jelentőségét mutatja az is, hogy nagyon sok későbbi költőnk szó szerint, vagy utalva rá beépítette egy-egy költeményébe. (Kosztolányi, Márai, Reményik stb.)

„Az ohioi bányában megbicsaklik kezéd

A csákány koppan és lehull nevedről az ékezet” (Márai Sándor: Halotti Beszéd)

Vajon 900 év múlva megértik-e

majd a mai magyar nyelvünket az akkor élő magyarok...?

Gircz László

Halotti beszéd és könyörgés (1192–1195 között)

Egykori feltehető olvasat:

Értelmezés:

Látjátok feleim szümtükhel, mik vogymuk: isa, por és homou vogymuk. Ményi milosztben terümtévélév miü isémüköt Ádámot, és odutta volá neki paradicsumot házoá. És ménd paradicsomban valou gyimilcsék-tül monda neki élni. Hëon tilutoá út igr fá gyimilcsétül. Gye mondoá neki, mérét nüm enëik: isa, ki napon émdöl az gyimilcsül, halálnak halálál holsz. Hadlavá holtát terömtevé Istentül, gye feledevé. Engede ürdüing intetüinek, és évék az tilvot gyimilcsütül. És az gyimilcsben halálut évék. És az gyimilcsnek ül keserüü vala vizé, hgy turkukat migé szakasztja valá. Nüm hëon mogánek, gye ménd ú fájának halálut évék. Haraguvék Isten és vetevé út ez munkás világbá: és lön halálnak és pukolnek fészé, és ménd ú nemének. Kik ozuk? Miü vogymuk. Hgy és tiü látjátok szümtükhel: isa, és nüm igr embër mülhatja ez vermet, isa ménd azhuz járou vogymuk. Vimádjuk Uromk Isten kegyilmét ez lélekért, hgy jorgasson ú neki, és kegyigygyën, és bulcsássá ménd ú bünét! És vimádjok szent[en] ahszin Máriát és boudog Miháél arhangyél és ménd angyélkot, hgy vimádjának érétté! És vimádjok szent Péter urat, kinek adot hatalm oudania és kétüni, hgy oudja ménd ú bünét! És vimádjok ménd szentököt, hgy légyenek neki segéd Uromk sziné eleüt hgy Isten iü vimádságok miá bulcsássá ú bünét! És szobodohha út ürdüing ildetüitül és pukol kinzatjátül, és vezessé út paradicsom nyugalma belé, és adjon neki münyi uruszág belé utat és ménd jouben részét! És kiássátuk Uromkhoz hármül: kyrie eleison! Szerelmes brátrim! vimádjomuk ez szégín embër lilkiért, kit Úr ez napon ez hamus világ timnücé belöl menté, kinek ez napon testét tömetjök; hgy Úr út kegyilméhel Ábraám, Izsák, Jakob kebelében helyezé; hgy bírságnap jutván ménd ú szentéi és ünüttei küzékön jou felöl johtatnia fieszjé út! És tiü bennetük. Clamate ter: kyrie eleison!

Látjátok, feleim, szemetekkel, mik vagyunk: íme, por és hamu vagyunk. Mennyi malasztban teremté kezdetben [Úr] mi ösünket, Ádámot, és adta vala neki paradicsomot házzá. És mind[en] paradicsomban való gyümölcsök-től monda neki élnie. Csupán tiltá őt egy fa gyümölcsétől. De monda neki, mért ne ennék: „Bizony, [a]ki napon eendel az[on] gyümölcstől, halálnak halálával halsz”. Hallá holtát teremtő Istentől, de feledé. Engede ördög intetének, és évék az[on] tiltott gyümölcstől, és az[on] gyümölcsben halált évék. És az[on] gyümölcsnek oly keserű vala leve, hogy torkát megszakasztja vala. Nem csupán magának, de mind[en] ő fájának halált évék. Haraguvék Isten, és veté őt ez munkás világba: és lön halálnak és pukolnak martaléka, és mind[en] ő nemének. Kik azok? Mi vagyunk. [A]hogy is ti látjátok szemetekkel: Bizony, egy ember sem kerülheti el ez vermet, bizony, mind ahhoz járou vagyunk. Imádjuk Urunk Isten kegyelmét e lélekért, hogy irlalmazzon öneki, és kegyelmezzen, és bocsássá mind[en] ő bünét! É imádjuk Szent Asszony Máriát és Boldog Mihály arkangyalt és mind[en] angyalokat, hogy imádjának érte! És imádjuk Szent Péter urat, akinek ad[at]ott hatalom oldania és kötnie, hogy oldja mind[en] ő bünét. És imádjuk mind[en] szenteket, hogy legyenek neki segedelmére Urunk színe előtt, hogy Isten ő imádságuk miá bocsássá ő bünét! És szabadítsa őt ördög üldözésétől és pokol kinzásától, és vezesse őt paradicsom nyugalmába, és adjon neki mennyországba utat, és mind[en] jóban részét! És kiáltsátok Urunkhoz háromszor: kyrie eleison! Szerelmes Testvéreim! imádjunk e szegény ember lelkeért, [a]kit Úr e napon e hamis világ tömlöcéből mente, [a]kinek e napon testét temtetjük, hogy Úr őt kegyelmével Ábrahám, Izsák, Jakob kebelében helyezze, hogy bírságnap jutva mind[en] ő szentéi és kiválasztottai között jobb felöl iktatnia élesszefel őt! És tibennetek. Clamate ter: kyrie eleison!

Forrás: Szöveggyűjtemény a régi magyar irodalom történetéhez. Középkor. Szerkesztette: Madas Edit. Tankönyvkiadó, Budapest, 1992, 317–318.

Benkő Loránd: Az Árpád-kor magyar nyelvű szövegemlékei. Budapest, 1980, 47–49, 55–57. alapján.

Önkormányzati

h í r e k

Január 27-én 14 órától ülésezett a Képviselő-testület. A nyilvános ülésen 12 napirendi pontban születtek döntések, míg a zárt ülés keretében, egy napirendi pont került megtárgyalásra.

Gyomaendrőd város költségvetési koncepciójának I. fordulója.

Az I. fordulót megelőzően már két alkalommal is a bizottságok elé került a tervezet. Az irányadó Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény volt, melyet az Országgyűlés 2021. június 15-i ülésnapján fogadott el. Az előző évek gyakorlata szerint az előkészítés és összeállítás után a tervezet meghatározott célokkal és feladatokkal került ismertetésre. Ebben a fázisában még 80 millió Ft hiányt mutatott, majd a Magyar Közlöny megjelenésével a benyújtott anyaghoz képest a változások beépítésre kerültek.

A 2022. január 14-én megjelent Magyar Közlöny tartalmazta azon kormányrendeleteket, ami a települési önkormányzatok által biztosított, egyes közszolgáltatásokat érintő 2022. évi béremelésekhez nyújtott támogatás összegét mutatta be. A Magyar Államkincstár 2022. január 19-én közölte az önkormányzatokkal az egyes feladatokra megítélt támogatásokat, amely 113 millió Ft-ot jelentett feladatokkal terhelt.

Bevételek számbavétele:

Működési célú bevételek
Adatok E forintban

Megnevezés	2021. évi eredeti előirányzat	2022. évi terv
Állami támogatás	1 145 258	1 334 792
Közhatalmi bevétel	324 000	355 000
Saját működési bevétel	123 553	135 464
Működési célú pénzeszköz átvétel	556 227	648 566
Működési célú maradvány	76 177	65 471
Működési bevétel összesen	2 225 215	2 539 293

Felhalmozási célú bevételek:

Megnevezés	2021. évi eredeti előirányzat	2022. évi terv
Felhalmozási bevétel	63 705	73 528
Felhalmozási célú finanszírozási bevétel	889 405	1 227 338
Felhalmozási bevétel összesen	953 110	1 300 866

Működési kiadások

Megnevezés	2021. évi eredeti előirányzat	2022. évi terv
Működési kiadás	2 225 215	2 539 293
Személyi juttatás	604 568	725 126
Munkaadókat terhelő járulékok	87 421	94 314
Dologi kiadás	573 327	576 352
Működési célú kiadás, pénzeszköz átadás, ellátottak pénzbeli juttatása	869 143	10 581 116
Működési céltartalék	90 756	85 345

A személyi juttatások az előző évhez képest 18,5%-20%-os béremelést mutatnak.

A Képviselő-testület megvitatta és javasolta a költségvetési tervezet második fordulójában való tárgyalását.

Elfogadásra került a 2022. évi támogatási alapok pályázati kiírása

A civil szervezetek támogatását szolgáló alapok létrehozásáról szóló 22/2020. (XI. 26.) önkormányzati rendeletben került meghatározásra a Sport Alap, Holtág-fejlesztési Alap, Közösségi, Művelődési- és Rendezvény Alap, illetve a Polgármesteri Alap.

A 2022. évi költségvetési koncepció alapján a rendeleteinkben szabályozott alapok előirányzatai a következő összegekkel kerültek előterjesztésre.

Közösségi, Művelődési- és Rendezvény Alap:

A meghívások pályázatok útján elnyerhető támogatások előirányzatának fő összege 6.460.000 forint. A pályázati alap célok szerinti megosztása:

Gyomaendrőd Város Kulturális életét színvonalas közönség programokkal és előadói művekkel történő gazdagítása aktív és folyamatos alkotó munkával (4.060.000 forint)

Önkormányzati hírek - folytatás az 5. oldalról

A tűz ellen védekezés, a hivatalos és létesítményi tűzoltóságok tevékenységének segítése, közreműködés a nemzetközi kapcsolatok ápolásában, közbiztonság és közrend fenntartásában. (900.000 forint)

Az önkormányzat által, hagyományokkal és idegenforgalmi vonzerővel rendelkező, kiemelt civil szervezeti rendezvények minőségi programja. (1.500.000 forint)

Sport Alap

A vegyes pályázatok előirányzatának fő összege: 14.500.000 forint
A versenysport támogatása (13.800.000 forint) nyílt pályázattal a 6239 hsz. számú Népligeti Sporttelep, valamint az Erzsébet-ligeti Sporttelep fenntartásának támogatása (700.000 forint)

Holtág fejlesztési Alap fő összege 5.000.000 Ft

A kiírás a honlapon történő megjelenést követően legalább 10 nap. A pályázat a pályázó cégkapuján keresztül nyújtható be. Határidő: 2022. február 28. 23.59. perc.

A pályázattal kapcsolatos információ kérhető munkanapokon hétfő-csütörtök: 8-16 óra, péntek: 8-13.30.-ig.

Hívható szám: 06-66/581-233,

Valamint: omiliakne@gyomaendrod.hu e-mail címen.

A 2. számú házi gyermekorvosi körzet feladat-ellátási szerződésének módosítása, Dr. Fekécs Tünde Klára házi gyermekorvos rendelési idejének bővítése

Dr. Fekécs Tünde Klára házi gyermekorvos bejelentette, hogy heti 4 órával bővíteni szeretné a rendelési idejét. A bővítést a Békés Megyei Kormányhivatal Békéscsabai Járási Népegészségügyi Osztálya elfogadta, a működési engedélyen átvezette. A megváltozott rendelési idő 2022. február 1. napjától a következőképpen változik:

Hétfő: 12-16 óra között

Kedd: 10-14 óra között

8-10 óra között csecsemő és gyermektanácsadás

Szerda: 11-15 óra között

Csütörtök: 8-12 óra között

Péntek: 8-12 óra között

A rendelés változatlan helyen, 5500 Gyomaendrőd Pikó Béla u. 3. sz. alatt történik.

Kft.-k által működtetett óvodák nyári nyitvatartása

A gyermekek védelméről szóló törvény biztosítja a gyermekjóléti alapelállást nyújtó szolgáltatásokat, többek között a gyermekek napközbeni ellátását. Az EMMI rendelet szerint az óvoda nyári zárva tartásáról legkésőbb február 15-ig a szülőket tájékoztatni kell. A fentiek miatt a kft.-k tájékoztatták a Képviselő-testületet az óvodák nyári nyitvatartásáról.

óvoda	a nyitvatartás szünetel	az ellátást igénylő gyermekeket fogadja
Vásártéri-Szivárvány óvoda	Az óvoda a nyári időszakban is nyitva tart	
Selyem úti – Gyermekliget óvoda	2022. 08. 08. – 2022. 08. 19. 2 hét	A gyermekek felügyelete intézményen belül megoldott
Tulipános óvoda	2022. 07. 25. - 2022. 08. 19. 4 hét	igény esetén a Vásártéri Óvoda fogadja a gyermekeket.

Döntés született a helyijárat üzemeltetési közszolgáltatási szerződéssel kapcsolatban is, mivel a Békés Megyei Kormányhivatal szakmai segítségnyújtást küldött a Képviselő-testület 324/2021.(XI.25.) számú határozatával kapcsolatban.

Az alábbiakra hívta fel a figyelmet: a szolgáltatásért megállapított díj mértékének emelése nem haladhatja meg az előző évi infláció mértékét. A döntés időpontjában ugyanis hatályban van a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatás enyhítésére szolgáló Kormány rendelet. (603/2020.(XII.18.) 1.§-a. A fentiek alapján a 2021-ben alkalmazott jegyárakat csak az infláció mértékével lehetett volna megemlíteni. A Kormányhivatal tájékoztatása után újból tárgyalásra került sor a szolgáltatóval a kiadások csökkentése érdekében. Ennek eredménye pedig, hogy a szolgáltató költségei tervezése során a maximalizált 480 Ft-os árral kalkulált, illetve egy járattal csökkenti a Szabadság térről 22.45-kor induló járatát. Ezt a járatot szinte csak a Mamutec Hungary Kft munkavállalói vették igénybe, így a járat a kft. finanszírozásában menetrenden kívüli munkájáratként közlekedne.

A Képviselő-testület megtárgyalta és elfogadta az előterjesztésben szereplő döntési javaslatot.

Lehoczkiné Timár Irén alpolgármester

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Timár Máté

Fenákel Judit 1936-2022

Meghalt Fenákel Judit

2022. január 13-án, csütörtökön 85 éves korában meghalt

Fenákel Judit író, újságíró

A családról: a Mezősasról származó cipésmester házasságot kötött az endrődi születésű Schwarcz Rizával; a házaspár Endrődön telepedett meg. Itt építettek házat az Andrassy út 28. sz. alatt, az épületben kapott helyet a suszterműhely is. Fenákelnek egy fiuk született, Lajos, majd megszületett Róza, akit Rózsikának becéztek. Fenákel Lajos a budapesti Latzkó Rózsát vette feleségül, egy gyermekük született, Judit, 1936-ban. Fenákel Rózsika férjhez ment Guttman György zalaegerszegi újságíróhoz, lányuk, Ágnes, 1933-ban született Endrődön. Fenákel Lajost és Guttman Györgyöt megölték a II. világháborúban. A csonkán maradt családok az endrődi ház eladása után Szegedre, majd Budapestre költöztek. Judit is, Ágnes is tanárként kezdte pályáját. Judit férje Bárdos Pál; mindketten írók, két fiuk: László és András. Ágnes fiatalon elvált a férjétől, és Gergely Ágnes néven lett író.

FENÁKEL JUDIT 1936. június 25-én született Budapesten, de a család Judit gyermekkorában Endrődön élt. Innen deportálták az édesapát munkaszolgálatra, a kis Juditot és az édesanyját Ausztriába. A háború után Judit tanári képesítést szerzett, néhány évig tanított, majd újságíró lett. A leghosszabb ideig a Nők Lapja és a

Az endrődi könyvtár három jeles vendége: Fenákel Judit, Tímár Máté, Gergely Ágnes (1997)

Családi Lap c. folyóiratoknál dolgozott.

Már az 1960-as évektől sorra jelentek meg kötetei. Írt regényt, novellákat, portrékat... Több mint 30 önálló kötete látott napvilágot. Főbb művei: *Akvárium*, r., 1966; *Tíz nap vidéken*, r., 1967; *Vetkőztető*, r., 1970; *Lili utazásai*, r., 1973; *Májustól májusig*, r., 1974; *Dokumentumok U. M.-ről*, r., 1975; *Az igazi nagy nő*, r., 1976; *A negyedik segéd monológja*, r., 1978; *Az elhallgatás*, r., 1982; *A hagyatéék*, r., 1983; *Magántörténet*, r., 1987; *Szégyen*, r., 1987;; *Levélárta*, r., 1993; *A cég embere*, r., 2000; *A fénykép hátoldala*, r. *Hajtogatós (Gergely Ágnessel közösen írt gyerekkori önéletrajz, 2004); A kékezüst hölgy (regények, 2005); Sefüle (novellák, 2007); K-vonal (novellák, 2013). Apám felesége 2013, Patchwork 2021 (Gergely Ágnessel közösen írták).*

„Amióta az eszemet tudom, mindig firkáltam valamit, egyszerűen nem tudtam nem írni, pedig többször elhatároztam, hogy abbahagyom.” (Fenákel Judit) „Minden munkámban foglalkoztat az ember megalázása, a kiszolgáltatottság. Rövid írásaim jórészt egyes szám első személyben íródtak, sok közülük hitről, öregedésről szól. Regényalakjaimról azt szokták mondani, hogy nemigen van köztük boldog ember. Dosztojevskij szerint az emberek azért boldogtalanok, mert nem tudják, hogy boldogok.” (Fenákel Judit)

Az endrődi ligeti iskola előtt: Fenákel Judit, Szilágyi Ferenc, Gergely Ágnes (2002?) (A háttérben Rózahegyi Kálmán szobra)

Írásainak sajátos ízt ad az egyéni humora. Erről így nyilatkozott: „Valóban ironikusan nézem az ötvenes és a hatvanas éveket is. Az ember azt vette észre, hogy világléletében olyan emberek utasították és parancsoltak neki, akik gyakran komikusan tudatlanok voltak...”

Műveiben gyakran megjelenik Endrőd. „Endrődhez fűződő élményeim szétszórtam a könyveimben. Nincs olyan írásom, ami legalább egy vezetéknév, utcanév, egy ház, kerítés képe erejéig ne fűződne Endrődhez. A gyerekkoromat ott töltöttem, nagyanyámat, édesapámat ott láttam utoljára.” (Fenákel Judit)

Néhány nehéz év után elfogadta az endrődiek meghívását, de hazalátogatott más alkalmakkor is. Itthon volt a 2. világháborús emlékmű avatásán, meglátogatta a tájházat, volt előadása a gyomai Omart könyvesboltban. Élete végéig tartotta a kapcsolatot endrődi barátaival. Szívesen találkozott Ronyec Pálné Takács Pöszivel, aki még az alsó tagozatban volt osztálytársa. Ha tehetett, felkereste Fülöp Imréné Gyuricza Katót, akinek a családja annak idején szomszédos volt a Fenákel családdal. Giricz Margiton keresztül jó ismeretségben volt a Giricz családdal, de a látogatások során szerzett új barátokat is.

Mindnyájunknak nagyon hiányzol, Juditka. Nyugodj békében.

Szilágyiné Németh Eszter

Ronyec Pálné

Fenákel Juditra emlékezem...

Haláloz híre őszintén megdöbbenett bennünket, endrődieket. Nehéz tudomásul venni, ha olyan távozik közülünk, akire büszkék lehetünk, akit számon tartunk, akinek vesztesége fájdalmas.

Budapesten születél, de Endrődön élted gyermekkorodat. A mi barátságunk is ott szövődött, mély nyomokat hagyva mindkettőnk életében. Nehéz történelmi időszakban, a második világháború éveiben voltunk kisiskolások. Együttlétünk szinte mindennapos volt. Szívesen látogattuk egymás családját. Sokat játszottunk, beszélgettünk, minden iránt érdeklődő, szorgalmas, jó tanuló diákok voltunk. Osztálytársainkkal is jó kapcsolatot ápolunk, szívesen segítünk a tanulásban.

Telt az idő, s az érzelmes kötődés egyre erősebb lett köztünk. Ami engem különösen lenyűgözött: Judit határtalan fantáziája, gazdag képzeletvilága. A legapróbb részletekre is felfigyelt, és azonnal színes, hatásos történetek születtek. Nem véletlenül lett író.

Közben az élet egyre változott körülöttünk, majd hirtelen elszakított bennünket egymástól. Az utolsó emlékem ebből az időszakból nagyon szomorú: a sárga csillag viselésének látványa teljesen felkavart. Nem is beszélve Judit „eltűnéséről”. Hiába kerestem, nem találtam.

Később elköltöztek Endrődről, ezzel a személyes kapcsolat évtizedekre megszakadt közöttünk, de a barátság, az egymás életére való odafigyelés megmaradt. Juditból elismert író lett, pályája alakulását folyamatosan figyelemmel kísértem. Rendszeresen megjelentek az írásai a Nők Lapjában, kötetei a könyvespolcomon sorakoznak. Nagyon sokat jelentett számomra unokatestvére, Gergely Ágnes író rendszeres tájékoztatása, akihez ugyancsak szoros barátság köt.

Judit sokáig nem látogatott Endrődre. Én ezt megértem, hiszen nemcsak szép emlékeket vitt magával. Elég csak arra gondolni, hogy itt látta édesapját utoljára.

Később mégis elfogadta a meghívásokat. Az ENCI-ben találkozott az olvasóival. Közben engem is meglátogatott a gimnáziumban; sajnós, nagyon rövid idő állt rendelkezésre, de ennek is nagyon örültünk. Utolsó találkozásunkra Szilágyiné Németh Eszter lakásán került sor 2017 márciusában. A szűkkörű, meghitt baráti beszélgetést a gyomaendrődiekkel való találkozás követte az OMART könyvesboltban, ahol kellemes légkörben, jó hangulatban beszélgetett az író olvasóival. Itt fogalmazta meg nekem egyik könyve dedikálásában kettőnk kapcsolatának lényegét: „Takács Pöszinek, aki fontos szereplő az életemben.”

Emléked szeretettel őrzöm.

Gyomaendrőd, 2022. január 27.

Ronyec Pálné Takács Eszter

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium hírei

Gimnáziumi egység

Online vetélkedők

A Békés-Csongrád Megyei Német Iskolaegyesület szervezésében megvalósult „Fedezzük fel Békéscsabát a németek nyomában” online versenyen a végzős diákjainkból álló csapat (Furák Emese, Kiss Csenge, Sztoján Zoltán 12/A osztály) a középiskolai kategóriában első helyezést ért el. Nyereményükhöz ezúton is gratulálunk. Köszönjük a lehetőséget az Iskolaegyesületnek és a Gyomaendrődi Német Nemzetiségi Önkormányzatnak. A diákok patronálói Deliné Dobó Tünde és Hangya Cecília tanárnők.

A Zsebpénzügyes pénzügyi vetélkedőn iskolánk csapatai az utolsó, döntő előtti online fordulóra sajnos már nem jutottak tovább, de büszkéek vagyunk rájuk, mert ez csak kevés ponton múltott (kb. 200 a 672800-ból, azaz kevesebb, mint 3 tizeded) és így is az országos versenyen elindult 1500 csapatból az első 270 csapat között végeztek. A megmérettetésben részt vettek neves fővárosi és vidéki közgazdasági iskolák csapatai is, akik mellett a mi tanulóink is sikeresen helyt álltak. Gratulálunk nekik az elért eredményhez! Csapattagok: Kónya Evelin és Rau Bianka 11/A, valamint Ugrai Éva 12/A és Mile Ákos 12/B osztályos tanulóink. Mentoruk: Deliné Dobó Tünde

Büszkeségeink

Az idei őszi érettségi időszakban több diákunk is előrehozott érettségi vizsgát tett emelt szinten angol nyelvből: Bán Kitti Alexandra, Mécsáros Kata Boglárka, Saly Sára, Sztoján Zoltán és Tóth Anna Sára, a 12.A osztály emelt óraszámú idegen nyelvi képzésben tanuló diákjai. Mindegyikük vizsgaeredménye a középfokú nyelvvizsgáló egyenértékű, többen közülük már korábban is megszerezték a B2-es szintű nyelvvizsgát. Rajtuk kívül Fekécs Laura, Tímár Péter András, Varjú Zalán Péter, Várkonyi Sarolta 12.A osztályos tanulók rendelkeznek angol nyelvből középfokú nyelvvizsgálóval, német nyelvből pedig Kiss Csenge tett már korábban sikeres komplex B2 vizsgát. A végzősök közül a németet má-

sodik idegen nyelvként tanuló Sztoján Zoltán szerzett kitértetésnek és szorgalmának köszönhetően komplex középfokú nyelvvizsgát, valamint ugyancsak német nyelvből az alsóbb évfolyamosok közül Pintér Dorka (11.A) középfokú komplex, Sárközi Dániel (11.A) középfokú szóbeli, Kiss Balázs (10.A) pedig alapfokú írásbeli vizsgával rendelkezik. A 10. évfolyamon angol nyelvből Putnoki Csenge (10.A) bizonyította még komplex B2 szintű nyelvtudását államilag elismert nyelvvizsgán. Gimnáziumunk büszke rá, hogy sok diákunk már a középiskolás éveik alatt megszerzi a nyelvvizsgát, vagy sikeres előrehozott emelt szintű érettségi teszt, így több esélyük nyílik rá, hogy a hón áhított egyetemen vagy főiskolán tanulhassanak tovább. Iskolánk Facebook oldalán láthatják az elmúlt években nálunk végzett diákjaink modern boomerangos vagy képes beszámolóit, hogy hol tartanak most, mihez segítette őket iskolánk. Keressék fel közösségi médiás oldalunkat is. #szentgellert #ittahelyed #tégedisváruunk

Pályaorientációs nap

December 11-én, szombaton diákjaink sikeres szakmaválasztásának megkönnyítése érdekében pályaorientációs napot szerveztünk. Minden osztály érdekes előadásokon vett részt. A 11. évfolyam diákjai a dietetikus, karosszerialakatos-autófényező, cukrász, épületgépész, pénzügy, grafikus, autoelektronikai műszerész és a villanyszerelő szakmát képviselő előadókkal töltötték a délelőttöt, ahol gyakorlatias, a munka világáról valódi, saját tapasztalatokon alapuló előadást hallhattak és kérdéseket tehettek fel. A végzős osztályok tanulói pedig karrierlehetőségekről és elhelyezkedési lehetőségekről szóló pódiumbeszélgetésen vehettek részt a tornateremben, ahol a kozmetikus, vendéglátó, hegesztő, kisgyermekgondozó, fényképész és lakberendező szakmák előnyeivel és mindennapi feladataival ismerkedhettek meg és a közvetlen, jól felkészült, a szakmájukban sikeres előadóktól bátran kérdezhettek is. Fontosnak tartjuk, hogy azon diákjainknak is, akik érettségi után szakmát szeretnének tanulni, segítséget tudjunk nyújtani ebben a fontos döntésben.

Adventi német online vetélkedő

Idén is, a tavalyihoz hasonlóan kreatív feladatok megoldására invitáltuk a helyi és környékbeli általános iskolák 7. és 8. osztályos németet tanuló diákjait. A diákoknak larácsonyi német szavakból álló szófelhőt, egy népszerű német karácsonyi filmről prezentációt és egy vicces karácsonyi képeslap feliratát kellett elkészíteniük. A versenyen rendkívül ügyes és ötletes megoldások születtek, mind a 4 csapat kitett magáért, pár pontos különbségek születtek a végeredménynél. Köszönjük a dévaványai Ványai Ambrus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola és a gyomaendrődi Kis Bálint Általános Iskola diákjainak a vetélkedőn való részvételét, valamint felkészítő tanáraiknak a csapatok mentorálását. A résztvevők név szerint:

Ványai Ambrus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola: Tóth Kitti, Pap Zoé Noémi 7.b osztály, Mideczki Ádám, Kovács Gábor 8.b osztály, Szarka Inez, Tarr Izabella 8.b osztály Mindhárom csapat tanára: Szelei Gabriella

Kis Bálint Általános Iskola: Kiszely Kitti, Fekécs Gyula, Varjú Zétény 8.a – tanáruk: Domokos Anikó

Diákolimpia - úszás

Gimnazistáink szép eredményeket értek el a körzeti Diákolimpián úszásban: Nagy Ágoston 9/A osztály 100 m mellúszás I. helyezés, 100 m gyorsúszás I. helyezés, Sebestyén Máté 10/A osztály 100 m mellúszás I. helyezés, 100 m gyorsúszás I. helyezés, Chif Csaba 11/A osztály, 100 m mellúszás II. helyezés, 100 m gyorsúszás II. helyezés. Gratulálunk teljesítményükhöz, további sikereket kívánunk a megyei fordulóban!

Honvéd kadét program

Terveink között szerepel a honvéd kadét program beindítása gimnáziumunkban. Az idén nyáron beiratkozó rendész diákoknak szeretnénk felajánlani ezt a lehetőséget. A képzésben résztvevő tanulók az első félévi jó bizonyítványuk alapján ösztöndíjban is részesülhetnek. A közismereti képzés a kötelező gimnáziumi tananyagot egészíti ki gyakorlati órákkal, játékos ismeretszerzés formájában, melyet saját tanáraink fognak oktatni a gyerekeknek. Emellett tanórákon kívüli programokon is kipróbálhatják magukat a tanulók: táborozás, terepen tájékozódás, sportlövészet.

AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚ ÉS HADIGONDOZÁS – 1. RÉSZ

A Nagy Háború a szembenálló felek számára hatalmas társadalmi törést okozott, melynek legnagyobb vesztesei azok a családok, akik a katonákat adták a hadbanálló országok számára. A szolgálatot teljesítő férfiak elsősorban családfenntartók voltak, így a katonaköteles férfilakosság hadbavonulásával maguk a hozzátartozók is megpróbáltatásokkal néztek szembe, melyet tovább nehezített az a tény, hogy a társadalom alsó rétegében elhelyezkedő csoportokat a háborús évek kihívások elé állította. A hadbavonult férfiak után folyósított segélyek nem fedezték a család mindennapi megélhetését, a helyzetüket tovább nehezítette, ha a családfő sebesülten, csonkán, betegen vagy egyáltalán nem tért haza a háborús harcokból. Az így kieső jövedelem pótlása komoly kihívások elé állították egyaránt a családokat és az államot, mely igyekezett a hadigondozás révén segíteni az érintetteken.

A hadigondozás vizsgálatának jelentőségét mutatja, hogy a történelmi Magyarország területéről mintegy 3,84 millió katona vonult be az első világháború során, melyből megközelítőleg 660 ezer főre tehető az áldozatok, 800 ezer főre a sérültek és 660 ezer főre a hadifoglyok száma. Az embervesztés és a férfilakosságot érintette szinte teljes egészében, azon belül is főként 18–50 év közötti korosztály tagjait, akik özvegyeket, árvákat hagytak maguk után. A háborúból hazatért katonák új kihívás elé állították az ország gazdasági és az akkor még mindig formálódó szociális hálózatát is.

Közvetlenül a háborús harcok megkezdése után, több tízezer katonának volt szüksége kórházi ellátásra. A sérültek magas számára az ország egészségügyi és hadigondozási ellátórendszere nem volt felkészülve. Az első világháború kirobbanásakor 1914 nyarán, csupán egy rokkant ház működött az országban, ahol a békeidőben megrokkant hivatásos katonákat helyezték el. Elsőként meg kellett szervezni a rokkant katonák gyógyításának és utógógykezelésének intézményi hátterét, mely komoly feladattal is járt, hiszen az ehhez az ellátáshoz apparátust, anyagi forrást és a hadigondozási törvény módosítására is szükség volt.

Három területen valósult meg a hadirokkantak gondozása: egészségügyi segítségnyújtás (gyógyítás, rehabilitáció, protézis előállítás), anyagi támogatás (járulékfizetés), továbbá a polgári életbe való visszatérés segítése (átképzés, munkaközvetítés). Ezzel szemben a hadiözvegyek, hadiárvák és a hadigondozottak családtagjai szociális ügye nem kapott kellő figyelmet, elsősorban különböző társadalmi gyűjtések igyekeztek enyhíteni a családok terhein. 1914 augusztusában az állam létrehozta az Országos Hadsegélyező Hivatalt, mely hivatali állami hozzájárulás ekkor még csekély mértékű az arra rászorultak számára. A hivatal tevékenységi köre kiterjedt az önkéntes segítségnyújtás valamennyi területére, nem valósul meg a beteg- és a sebesültápolásban, mely feladatot ekkor a Vöröskereszt lát el, továbbá a katonák családtagjainak segélyezéséről az 1912. évi LIII. törvénycikk rendelkezett.

A kormány a háború során rokkant katonák gyógyítására 1915 tavaszán hozta létre a Csonkított és Béna Katonákat Gondozó Bizottságot, melynek célja a rokkant katonák létszámának megállapítása mellett, az ellátás és az ehhez szükséges intézményrendszer megalkotása. A kormány közvetlenül a miniszterelnökség alá rendelte az Országos Hadigondozó Hivatalt, mely a későbbiekben látta el a rokkant katonák ellátását. A hivatal egy komplett hadisegélyezési rendszert alakított ki és működtetett a háború folyamán, melyet kezdetben gróf Klebelsberg Kunó, majd gróf Teleki Pál vezetett.

A hadigondozás tekintetében három kategóriát különböztethetünk meg: hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák. A hadirokkantak tekintetében a sérülés mértéke és helye határozta meg, hogy miként tudott visszatérni a mindennapi társadalmi életbe. A háború folyamán a katonák a legkülönfélébb sérüléseket szenvedték el: járványos betegségek, harctéri pszichózis – bár a korabeli orvoslás ezzel még nem foglalkozott –, különböző lövedék vagy repesz okozta sebek/sebesülése. Az orvosok elsődleges célja az volt, hogy a katonákat megmentsék a rokkantságtól, azonban akinek betegség vagy sérülés következtében megváltozott a munkaképessége, azokat orvosi kezelésre küldték. Az egyes katonák gyógyítása és oktatása a Hadigondozó Hivatal által felállított létesítményben történhetett meg. A rokkant katonák körében jelentős részt képviselt a végtagpótlás, a Hadigondozó Hivatal mindenki számára biztosított művégtagot, céljaik között szerepelt, hogy minden katona a koráb-

bi foglalkozását tudja végezni, ahol ez nem tudott megvalósulni, ott arra törekedtek, hogy a korábbi környezetben valamilyen módon tudjon tovább dolgozni. A hadirokkantak szempontjából fontos segítségnyújtásnak számított a vagyonrendezés, melyben kimerült a ház- földvételeből, lakóingatlan fejlesztésből, ipari felszerelések vagy forgótőke biztosításából. A hivatásos tisztok és katonák előnyösebb helyzetben voltak a segélyezés tekintetében, hiszen az ő ellátásukat a honvédelmi- és a hadügyminisztérium katonai, illetve özvegy nyugdíj formájában gondoskodott, amelynek meghaladta a hadigondozási támogatás összegét.

A hadiözvegyek támogatottsága azonban alulmaradt a hadirokkantak támogatásához képest. A támogatások célja hasonló az előző kategóriához, azonban a katonai nyugellátás sokkal csekélyebb mértékű volt. A hadiözvegyeket és hadiárvákat elsősorban a különböző karitatív-műhelyek támogatják, emellett az Országos Hadigondozó Hivatal igyekezett munkahelyek felkutatásával elhelyezni a hadiözvegyeket.

A hadiárvák alkotják a hadigondozottak harmadik kategóriáját, ellátásukról gondoskodó intézményrendszer kidolgozottabban működött az előző két kategóriához képest. A hadiárvák többsége – mivel a hősi halált halt katonák nagy része fiatalabb korosztályhoz tartozott – „csak” félárva lett, így a hadiárvák jelentős része családi környezetben maradhatott. Az Országos Hadigondozó Hivatal is hozott létre és működtetett árvaházakat, emellett külön intézményeket is hoztak létre számukra, elsődleges céljának tekintette, hogy megfelelő végzettséghez és munkához juttassa a teljesen árva gyermekeket.

1918-ban mintegy 90 ezer hadirokkant tarott nyilván a Hivatal, és megközelítőleg 10 ezer hadiárváról gondoskodott a gyermekvédelem. A háború utáni nehéz és zűrzavaros gazdasági és politikai viharban a fennálló nehézségek következtében a különböző hadigondozó szervezetek nehéz (anyagi) helyzetbe kerültek, és vagyonuk jelentős része elveszett. A hadigondozás lényegében a járadékszolgáltatásban merült ki, mely nem tudta kielégíteni az amúgy is nehéz helyzetben lévő családok mindennapi megélhetéséhez szükséges javakat.

Az első világháború követően mindamellett, hogy az ország jelentős embervesztéseket szenvedett el, egyéni szinten családi tragédiák sora vált megfigyelhetővé. A frontról már soha haza nem tért katonák családjának tragédiája mellett, az amúgy is rossz helyzetben lévő családok anyagi lehetőségei is további nehézségek elé néztek, valamint további kihívások elé állította az országot az a több mint 800 ezer katona, akik a háború megpróbáltatásainak következtében valamilyen lelki, testi sérüléssel tért haza. A társadalom minden egyes rétege a saját lehetőségei szerint igyekszik támogatni a hadigondozottakat, azon belül is elsősorban a rokkantakat és az árvákat. A világháborút követő évtized gazdasági nehézségei tovább nehezítették az amúgy is nehéz helyzetben lévő családok életét, ezen felül a politikai életben bekövetkezett változások sem könnyítették meg a helyzetet. (A magyar vörös hadsereg kötelékében besorozott és megrokkant katonák, valamint családjaik nem folyamosodhattak támogatásért.) Ezek a nehézségek nemcsak országunkat érintette, hanem az összes harcban álló fél országainak családjai is hasonló tragédiákon és meggyötörtörségen esett át.

A kutatás az INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLÓGIAI MINISZTERIUM ÚNKP-21-3 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG PROGRAMJÁNAK A NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS ALAPBÓL FINANSZÍROZOTT SZAKMAI TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.

Dávid Benjámin

Felhasznált szakirodalom:

Karika Tímea: Az első világháborús hadigondozás Magyarországon – 1. rész. https://nagyhaboru.blog.hu/2020/08/19/az_első_világhaborus_hadigondozas_magyarorszagon_1_resz

dr. Petri Pál: A magyar hadigondozás történetének vázlata. Budapest, 1917.

Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Budapest, Osiris Kiadó, 2010.

Suba János: Az országos hadigondozó hivatal. In A Hadtörténelmi Múzeum Értésítője 12. Acta Musei Militaris in Hungaria. 2011. 177-184.

Szóts Zoltán Oszkár: Hadiárvák, hadiözvegyek, hadirokkantak. A nagy háború harctéri embervesztéseinek szociális vonzata. In Tempevölgy 6. évf. 4. sz. 2014. 75-82.

Katolikus oldal

Urunk bemutatása – Gyertyaszentelő Boldogasszony

Ünnepe: február 2.

A mai ünnepen arra emlékezünk, hogy Szűz Mária, negyven nappal Jézus születése után, bemutatta gyermekét a jeruzsálemi templomban.

A szokásnak megfelelően a szülők, Mária és József áldozatként két gerlicét vagy galambfiókát ajánlottak fel, és az Úrnak szentelték az elsőszülött fiút. A mózesi törvény szerint előírt áldozat fölajánlásakor jelen volt Anna és Simeon is, aki a nemzeteiket megvilágosító világosságnak nevezte Jézust.

A világ világosságával való találkozás szimbólumaként alakult ki a gyertyaszentelés szokása. A gyertya mint Jézus Krisztus jelképe egyike a legrégebbi szentelményeknek. Már az ókeresztény korban Krisztus jelképévé vált: magát fölémészti, hogy másoknak szolgálhasson.

Az Úr Jézus bemutatását (praesentatio Domini) Jeruzsálemben már a 4. században megünnepelték, ekkor még február 14-én, mivel karácsonyt január 6-án ülték. Attól kezdve, hogy Jézus születésének ünnepnapja december 25-ére került, Jézus bemutatását február 2-án kezdték ünnepelni.

Róma a 7. században fogadta el e liturgikus napot, a Simeon és a kisded Jézus találkozására utaló hypapante (találkozás) néven – ekkor találkozott először Jézus az emberiséggel, az emberekkel, akikért megtestesült. Az agg Simeon felé fordult, nagy örömmel ismerte fel benne az üdvösség hozóját: karjába vette a gyermeket, és áldotta Istent, hogy megérhette ezt a boldog napot.

Simeon hálaéneke, a Nunc dimittis (Lk 2,29–32) a napi zsolozsma állandó része, a kompletórium kantikumá.

„Bocsásd el most, Uram, szolgálodat, szavaid szerint békeességben, hiszen már meglátták szemeim, akit küldtél, az Üdvözítőt. Őt adtad számunkra csodájára minden népnek, hogy fényeskedjék az egész világnak, mint választott néped dicsősége.”

A 10. századtól a nyugati egyház liturgikus könyvei egyre inkább Mária tisztulását emelték ki, és erről nevezték el az ünnepet: purificatio. Majd a keleti egyház hagyományával teljes összhangban 1960 óta ismét az Úr ünnepeként, Urunk bemutatásaként tartjuk számon.

Az 1092-es szabolcsi zsinat a kötelező ünnepek közé sorolta. A 20. század elejétől tanácsolt ünnep.

M i n d e n h a t ó, örök Isten, egyszerű Fiadat ma emberi testünk valóságában mutatták be templomodban. Tisztítsd meg szívünket, hogy méltók legyünk egykor mi is megjelenni előtted. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Szent II. János Pál pápa 1997-ben nyilvánította február 2-át, Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepét a megszentelt élet világnapjává. Azóta ezen a napon az egyház azt a mintegy egymillió férfit és nőt is ünnepli, akik a világon megszentelt életet élnek.

Az ünnep célja: hálát adni Istennek a megszentelt élet ajándékaiért, előmozdítani a hívek körében ennek az életformának az ismeretét és szeretetét, valamint lehetőséget adni a megszentelt életet élőknek, hogy tudatosuljon bennük életük szépsége és azok a csodák, amelyeket az Úr bennük és általuk művel az egyház és a világ javára.

Imádkozunk a szerzetesekért és a megszentelt életet élőkért, valamint a hivatásokért!

A magyar paraszti hagyományban a szentelt gyertya a bölcstől a koporsóig elkísérte az embert: keresztelésig az újszülött mellett világított; amikor a fiatal anya először ment templomba, szintén gyertyát vitt a kezében; gyertyát égettek a súlyos beteg mellett, szentelt gyertyát adtak a haldokló kezébe, hogy az ördög ne tudjon rajta győzedelmeskedni, körül is járták az ágyát, megkerékítették a testét vele, hogy mintegy elzárják a leselkedő gonosz elől. Bő, Oslí

asszonyai szerint a gyertya fénye mutatja a haldoklónak a mennyei utat, füstje pedig elűzi, távol tartja a lélektől a gonoszt.

A szentelt gyertyát a sublótban, ládafiabban tartották, vagy szalaggal átkötve a falra helyezték, és főképpen vihar idején gyújtották meg és imádkoztak mellette.

A szegedi táj népe úgy tartotta, ha szenteléskor nem alszik el a gyertya, akkor jó méztermés lesz. Ez utalás a gyertya viaszára. Kiszombori asszonyok a szentelésről hazatérve a gyertyából egy csipetnyit a kilincsre tettek, hogy mindig békeesség legyen a háznál, és megvergették vele a gyümölcsfákat, hogy szépen teremjenek.

A magyar népi kalendáriumban Gyertyaszentelő Boldogasszony napja idő- és termésjóslásai szerint a hátralévő tél negyvenes rámutatónapja. A naphoz fűződő időjóslás egy középkori deák szentenciát őriz, eszerint: ha Gyertyaszentelőkor süt a nap, hidegebb lesz, mint előtte volt. (Vagyis: ha a medve meglátja árnyékát, visszabújik barlangjába, mert hideg napok jönnek még.)

CIVIL SAROK

„Ékes koszorú a fehér hajkorona,
az igazságosság útján található.”
Péld.16.31

A születésnap mindig nagydolog az ember életében, különösen nagy esemény, ha kerek évszámhoz érünk. 2022. január 21-én nem mindennapi ünnepségre érkezünk a Gyomaendrődi Térségi Szociális Gondozási Központ Mirhóháti úti épületébe. Az egység legidősebb tagját, a 100. születésnapján köszönthettük.

Ujházi Ernőné Papp Piroska néniit ünnepelni gyűltünk össze az Őszi Napsugár Idősek Otthona aulájában, ahová még 2005-ben, - az új egység megnyitásakor - férjével, Ujházi Ernő bácsival együtt költözött be, s lakott, annak 2007 júniusában bekövetkezett haláláig.

A szépen feldíszített terem megtelt vendégekkel, s virágokkal. Itt gyülekezett a szép számmal megjelent család aprajagyja, a lakótársak, gondozók és a meghívott vendégek. Piroska néni mindenkinél örült, látszott rajta, hogy nagyon készült az ünnepségre, hiszen 100 év már történelmi léptekben is jelentős.

A hivatalos okmányok bejegyzései szerint 1922. január 21-én, Piroska nap közelében született. Aktív élete során megtapasztalta a 20. század adta minden nehézséget és eredményt, hiszen ebben az évszázadban megváltozott az élet szinte minden területén, az emberi társadalom nagy átalakuláson ment keresztül. Háborúk, éhínség, forradalom nehezítette a mindennapokat. Mindezt nem is lehetett volna túlélni, ha a Jóistenbe vetett hit nem segíti át ezeken az időkön. Piroska néni vallásos családban nőtt fel, és Isten szeretetéről egész életében tanúbizonyságot tett, erre nevelte a családtagjait is. A vasárnapi szentmisére hívó harang hangja útjára indította akármilyen idő is volt. Néhány évvel ezelőtt még kerékpárral tette meg az utat a család és gondozók nem kis aggodalmára.

„Gyönyörködjél az Úrban, és megadja neked szíved kéréseit!”

Zsoltárok 37,4

Az intézmény vezetőjének Véháné Jánosik Zsuzsannának üdvözlő gondolatai után szeretett lánya, Latorcai-Ujházi Aranka a család nevében köszöntötte édesanyját, egy általa írt verssel, majd városunk polgármestere, Toldi Balázs hozta el Orbán Viktor miniszterelnök üdvözlő sorait egy csokor virág és oklevél kíséretében. Piroska néni humorosan meg is jegyezte: „Erre a 100 évre most már tagadhatatlanul itt van a hivatalos bizonyíték is!” A Kereszténydemokrata Néppárt tagjainak nevében került átadásra az a szerény ajándék, amivel megköszöntük hűségét a párthoz és annak tagságához. A Százszorszép óvoda óvodásainak műsora könnyeket csalt a vendégek szemébe is, mint ahogy a helyi katolikus egyház plébánosának, Czank Gábor atyának áldása az ünnepeltre. Mivel Piroska néni a mai napig is szereti a vidámságot, nem maradhatott el a kedvenc nótáinak eljátszása sem, amibe a lakótársak halk dúdolással bekapcsolódtak. A születésnap fi nom tortát egy pezsgős köszöntés követte. Az ünnepelt kedves arcára is az emlékek hol mosolyt, hol meghatottságot csaltak, de azért elmondhatjuk, hogy ezen a születésnap rendezvényen tagadhatatlanul mindenki boldog volt.

„Az igaz virul, mint a pálma, fölfelé nő, mint Libanon cédrusa.”

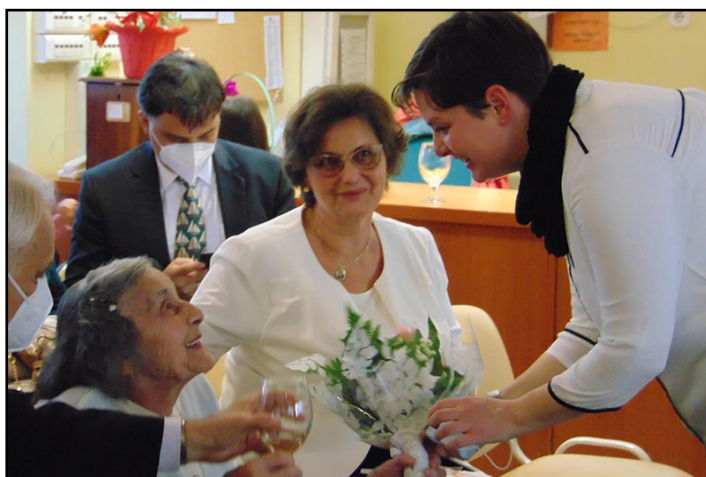
Zsoltárok 92,13

Isten éltesse Piroska néniit, további jó egészséget kívánok!

Gyomaendrőd 2022. január 31.

Léhóczkiné Timár Irén

Ujházi Ernőné 100 éves

Édesanyám

Száz éve bizony annak már,
Hogy megszületett Édesanyám.
Kicsiny tanyán nagy boldogság,
Világra jött egy picit lány.

Kinn akkor nagyon havazott,
Hópárnácska vastagodott.
Fűtlyentett is néha szél,
Szülőanya halkán beszélt.

És a baba jelzi, hogy él!
Hogy él? Sikít a tejért.
Mellre emelve nyugszik Ő,
Neve Piroska Istentől!

A téli idő gyorsan jár,
Nap, nap után közel a nyár.
Futnak az évek, mesélnek,
Isten, Haza, Család, Lélek!

Neki is lánya született,
Mikor eljött az ideje,
Tavaszi napfény ereje,
Pócsi Mária kegyeltje.

S itt vagyok én! A kisleány!
Piroska pedig az anyukám.
Kemény életre tanított,
Ma, ezért is hálát adok.

Hálát adok mindenért,
Simogató kezeiért.
Tanító szeretetért,
A családjunk erejéért.

Isten megismeréséért,
A megbocsájtás kegyelméért.
Köszönöm hát születését,
Lelkét és egész életét.

Mélyen bűgő tárogató,
Édesanyám anyyali tó.
Őlbe tett százéves kezek,
Kit mindennél jobban szeretek.

Ujházi Aranka

ASZTAG

- szabadban tárolt, tartósan összerakott, cséplésre vagy nyomtatásra váró gabona (elsősorban búza) -

Őshonos állatfajták

Mire ez az írás megjelenik - már azok a gazdák, akiket érdekel és tenyésztenek őshonos állatfajtákat -, túl lesznek a pályázat beadásán, mellyel támogatásra tehetnek szert. Nem a pályázatot kívánom ismertetni, mert azt könnyen letölthette bárki, de gondoltam ennek kapcsán néhány fogalmat tisztázni szükséges. Sokszor elhangzik a médiában a faj és fajta fogalmának téves értelmezése. A Vácimező-ben ezt elsős körunkban megtanultuk és tudom most is, de elővettem az akkori, meglévő tankönyvemet és hűen idézem:

A pumi

„A faj külső és belső tulajdonságai, faji bélyegeinek alapján elkülöníthető, egymás között eredményesen szaporítható állatok csoportja.”

„A fajta a fajon belül kialakult olyan egységes jellegű állatcsoport, amelynek egyedei meghatározott alakú, szín-, szervműködési tulajdonságai alapján a fajtán belül fölismerhetők és elkülöníthetők.”

Nóniusz, a kor lova

Kiegészítésképpen még néhány gondolatot! A faj az a teremtett világ, az ember nem képes fajokat létrehozni. A meghatározásnak egy másik eleme, hogy a faj egyedei eredményesen szaporíthatók. Van néhány példa, mikor a rokonfajok párosíthatók, lesz utód is, de annak már nem lesznek utódai. Erre példa az öszvér, a ló és szamár kereszteződéséből vagy a mulárd kacsa, mely a házi kacsa és a néma kacsa kereszteződésének eredménye. Lehet, van aki felkapja a fejét, hogy akkor mégiscsak új faj jött létre, mivel eredményesen nem szaporítható, így a faj fogalmának nem felel meg. A fajták már emberi tevékenység eredményei, az ember külső és belső értékmérő tulajdonságok alapján szelektált és színben, formában és tulajdonságokban hasonló egyedeket párosított. Egy nemzet évszázadokon keresztül sokféle állatot tenyésztett

és a legjobban sikerült párosítások eredménye egy-egy fajta létrejött. Honfoglaló őseink jelentős állatállománnyal érkeztek a Kárpát-medencébe és tenyésztési ismeretekkel rendelkeztek. Azután az évszázadok során számtalan állatfajtát tenyésztettek és a fennmaradókat nevezzük őshonos fajtáknak.

A Magyar Országgyűlés a régi magyar állatfajtákat 2003-ban nemzeti kincsé nyilvánította az alábbi indokokra hivatkozva:

A régi magyar állatfajták tenyésztését az állam felkarolja.

A régi magyar tenyésztett állatfajták megőrzése nemcsak állami feladat, nemzeti kincsé nyilvánításuk a civil szervezetek és magánszemélyek összefogására buzdít.

A régi magyar állatfajtáknak szerepe van az oktatásban, a művészetekben. Esztétikai értéket képeznek, a bennük rejlő génvagyon gazdasági jelentőséggel bír.

A nemzeti kincsé nyilvánított állatfajták:

Kutyák : Kuvasz, Komondor, Puli, Pumi, Mudi, Rövidszőrű magyar vizsla, Drótszőrű magyar vizsla, Magyar agár, Erdélyi kopó

Lovak: Nóniusz, Gidrán, Furioso, Kisbéri félvér, Magyar lipicai, Shagya-arab, Hucul, Magyar hidegvérű

Juhok: Magyar /hortobágyi/ rackajuh, Gyimesi racka, Cikta juh, Cigája vagy berke

Magyar bivaly

Szarvasmarhák: Magyar szürke marha, Magyar tarka

Sertések: Szőke mangalica, Fecskehasú mangalica, Vörös mangalica

Magyar parlagi kecske

Magyar óriás nyúl

Magyar tyúkfajták: Fehér magyar, Fehér kopasznyakú, Sárga magyar, Kendermagos magyar, Kopasznyakú kendermagos, Fogolyszínű magyar tyúk, Erdélyi kopasznyakú

Fodros tollú magyar lúd

Pulykák: Bronzpulyka, Rézpulyka

Magyar galambfajták :Budapesti magasröptű keringő, Budapesti tollaslábú keringő, Budapesti tükrös keringő, Budapesti bicib, Csepeli magasröptű hófehér keringő, Kiskunfélegyházi fésűs keringő, Szedegi magasszálló keringő, Alföldi /körös/ keringő, Komáromi buko, Kecskeméti keringő, Egri kék keringő, Dunakeszi magasröptű keringő, Bácskai keringő, Debreceni pergő, Magyar szarka keringő, Alföldi buga, Magyar csirkegalamb, Magyar tyúktarka, Magyar óriás, Szolnoki bagdetta, Magyar páva, Magyar óriás begyes, Magyar fodros, Budapesti rövidcsőrű, Budai kék.

Ez a 2003-as állapot, ami azóta változott, de a változás nem azt jelenti, hogy azóta új fajták születtek volna, hanem azt, hogy tenyésztőszervezetek fontosnak tartják még más fajták bevonását is. A pályázati kiírás három kategóriát különböztet meg, alacsony létszámú védett őshonos, veszélyeztetett mezőgazdasági és fajtarekonstrukció alatt álló mezőgazdasági állatfajták. Nem minden állatfajta pályázható támogatási összeg, de fontos, hogy nemzeti büszkeségeink fennmaradjanak.

Természetesen lehetünk büszkék, de állattartás esetén szólni kell a gazdasági haszonról. Nem elemezve minden állatfajhoz tartozó fajtát, de egy-két példát elmondok. A termelőszövetkezeti világban kevés helyen lehetett magyar szürkemarhát látni. Sikerült jelentős állománygyarapodást elérni. Ez a fajta rideg körülmények között, forró nyár, hideg tél megél, könnyen ellik és jó a borjúnevelő képessége. Már egyszer írtam róla, hogy charolais bikával is fedezve a hibrid utód, csak végtermékként kiváló paramétereket mutat. A lovak esetében nagy a választék, igaz már csak hobby és sportcélokat szolgálnak, de sok kíváncsolnak megfelelnek. A sertés fronton szinte keresik a vásárlók a mangalicából készült termékeket. Igaz sok őshonos galambfajta van, de lehet van olyan is köztük, amely a magyar húsgalambtenyésztés élenjárója lehet.

Becsüljük meg tehát értékeinket!

Irodalom: http://www.igygpk.hu/mentorhalo/tananyag/Biologia/91_oshonos_magyar_hziatok_nemzeti_kincsek.html

Állattenyésztés 1. Szerkesztette Révész Endre

Fotók: Pumi azenkutyam.hu Nóniusz agraragazat.hu

Gyomaendrőd, 2022. 01. 24.

Várfi András agrármérnök

SPORT

Megyei labdarúgási körkép

Biztosan új edzővel kezdi meg a téli felkészülést az Okány KSK megyei I. osztályú labdarúgó csapata. A sárréti együttes újoncként nagyszerűen teljesített a legfelsőbb megyei szinten, a harmadik helyről várhatja a tavaszi folytatást. A jelenlegi edző, Démusz Zsolt az évadzáró összefüggésben jelentette be, hogy elhagyja az együttest. A tréner 2020 nyarán vette át a csapat irányítását, amellyel bajnoki címet szerzett a második vonalban, majd az első osztályban is jól szerepeltek. A vezetőségnek lépni kellett, hiszen a januári felkészülésre meg kellett találni az új edzőt. Nem volt könnyű megfelelő edzőt találni a téli időszakban, de a sárréti vezetők minden követ megmozgattak. Ennek eredményeként, kimozdulva a Viharsarokból egy hajdúsági szakember, Szabó László személyében találták meg az új tréneret. Továbbra is cél a csapat számára az eddig kiharcolt pozíció megtartása, a felsőházi szereplés a rájátszásban. A csapat január 10-én kezdte meg a hat hetes felkészülést a február 19-i hazai bajnoki rajtra. Heti négy edzés, valamint hétvégi edző mérkőzésekből áll össze a program. Az őszi keretben nem várható jelentős mértékű változás, de minimális mozgás azért elképzelhető.

A szeghalmi labdarúgók számára az Oros Ablak-Békés Megyei Teremkupa hazai rendezésű selejtező fordulója jelentette a téli felkészülés kezdetét. A január 10-én induló munka Borusz István edző irányításával vette kezdetét. Heti három szabadtéri, ill. termi foglalkozás szerepelt az előzetes tervekben, ehhez jönnek a hétvégi gyakorló mérkőzések, amelyből négyet is terveztek a bajnoki rajtig. A csapat az őszt a kilencedik helyen zárta, még van esély a felsőházra, de ahhoz komoly bravúrokra lenne szükség. A realitás azonban az alsóház élmezőnyében végezni. A keretben várhatóak mozgások, mind távozó, mind érkező oldalon a téli átigazolási időszakban.

Sarkadon igyekeznek új alapokra helyezni a helyi labdarúgást. Az új év számos változást hozott a Sarkadi Kinizsi LE életében. Új edző, Balogh Csaba vette át a csapat irányítását Bali Istvántól, aki az U-19-es csapat tréneri pozícióját is megtartotta. Sarkadon a jelenlegi feltételek nem teszik lehetővé a tartós megyei I. osztályú szerepvállalást. A cél a saját nevelésű, ill. helyi kötődésű labdarúgók megtartása. Velük szeretnék lerakni egy stabil másodosztályú együttes alapjait, akikre a későbbiekben hosszabb távon is lehet számítani. Ennek megfelelően jócskán lesz változás a keretben távozókból és érkezőkből is. A téli felkészülés január 11-én indult, a tavaszt szeretnék becsületesen végigjátszani, még ha kevés sikerélményben is lesz részük, de a következő évi csapat alapjainak lerakásában döntő jelentőségű lehet.

A megyei I. osztályú bajnokság őszi idényét meglepetésre csak a 7. helyen zárta a Szarvasi FC labdarúgó csapata. A méréseltebb évkezdés miatt Somogyi János tréner együttese a felsőházba jutásért küzd majd az alapszakaszból hátralévő öt forduló során. A vezetőség abban bíz, hogy az őszi idény második felében mutatott játék fokozásával ez gondmentesen sikerülhet, a rájátszás során a csapat tovább emelkedik a táblán. A felkészülés január 10-én indult a korai rajt miatt. A keret igyekeznek megerősíteni, új játékosokat igazolni, akik segítségével lerakhatnának egy többre hivatott gárda alapjait, melyet fokozatosan fejlesztve záros határidőn belül megteremtődne az NB III-as szereplés lehetősége.

Körösladányban az állandóságra törekuszenek a tavaszi folytatásban is. A csapat 17 forduló után 11 pont előnnyel, veretlenül

vezeti a mezőnyt. Nagyon jó úton járnak afelé, hogy egy év kihagyás után újra a labdarúgás harmadik vonalába kerüljenek.

A Csabacsúdi GYLSE labdarúgó csapata a megyei I. osztályú bajnokság őszi szezonját a 10. helyen zárta. A folytatásra a cél, a biztos bennmaradás kiharcolása. A tavaszi felkészülés január 10-én kezdődött a csapat számára. Heti edzések mellett az egyhangúságot az edzőmérkőzések színesítik a bajnoki rajtig. Az őszi keretben minimális mozgás várható, továbbra is cél a saját nevelésű fiatalok beépítése a csapatba, minél több játéklehetőség biztosítása a számukra a megfelelő rutin megszerzése érdekében.

A Gyulai Termál FC alaposan megfiatalított kerettel kezdte meg az őszt a megyei I. osztályú bajnokságot. Igen kellemes meglepetést okoztak a vezetőknek, szurkolóknak, hiszen a tabella második helyéről várhatják a tavaszi folytatást. Nagyon szép fél év van a fiatal csapat mögött, akik a jó szerepléssel magasra tették a léceket a folytatásra. A felkészülést január 17-én kezdték meg Sajben Gábor vezetőedző irányításával. A tréningek mellett öt gyakorló mérkőzés szerepel a felkészülési tervben. A keretben minimális változás várható, több ügyes játékos az U-19-es együttesből a felnőttekkel kezdi meg a felkészülést, szokva a magasabb terhelést és az intenzív munkát. Az tavaszi cél, megőrizni valamelyik dobogós helyezést.

Az MLSZ Békés Megyei Területi Igazgatóság versenybizottsága elkészítette a megyei I. osztályú labdarúgó bajnokság rájátszásának menetrendjét. A 12 csapatos bajnokság két forduló alapszakaszból, majd annak végeredménye alapján alsó- és felsőházi rájátszásból áll.

Az alapszakaszból még öt forduló hátra van tavasszal, a végeredmény még nem ismert, de minden csapat helyezésétől függően be tudja magát azonosítani a rajtoló rájátszásban. A március utolsó vasárnapján induló folytatásban az alsó- és felsőházi csapatok újabb két kört játszanak oda-vissza alapon, így alakul ki a bajnokság végső sorrendje. A csapatok az alapszakasz valamennyi eredményét magukkal viszik a folytatásra.

A teljes rájátszás programja:

23. forduló	Március 27	Felsőház 4-6, 1-5, 2-3	Alsóház 7-9, 8-11, 10-12
24. forduló	Április 2-3	Felsőház 3-1, 5-4, 6-2	Alsóház 12-8, 11-7, 9-10
25. forduló	Április 9-10	Felsőház 4-3, 1-2, 6-5	Alsóház 7-12, 8-10, 9-11
26. forduló	Április 16-17	Felsőház 1-6, 2-4, 3-5	Alsóház 8-9, 10-7, 12-11
27. forduló	Április 23-24	Felsőház 4-1, 5-2, 6-3	Alsóház 7-8, 11-10, 9-12
28. forduló	Április 30- Május 1	Felsőház 6-4, 5-1, 3-2	Alsóház 9-7, 11-8, 12-10
29. forduló	Május 7-8	Felsőház 1-3, 4-5, 2-6	Alsóház 8-12, 7-11, 10-9
30. forduló	Május 14-15	Felsőház 3-4, 2-1, 5-6	Alsóház 12-7, 10-8, 11-9
31. forduló	Május 21-22	Felsőház 6-1, 4-2, 5-3	Alsóház 9-8, 7-10, 11-12
32. forduló	Május 28	Felsőház 1-4, 2-5, 3-6	Alsóház 8-7, 10-11, 12-9

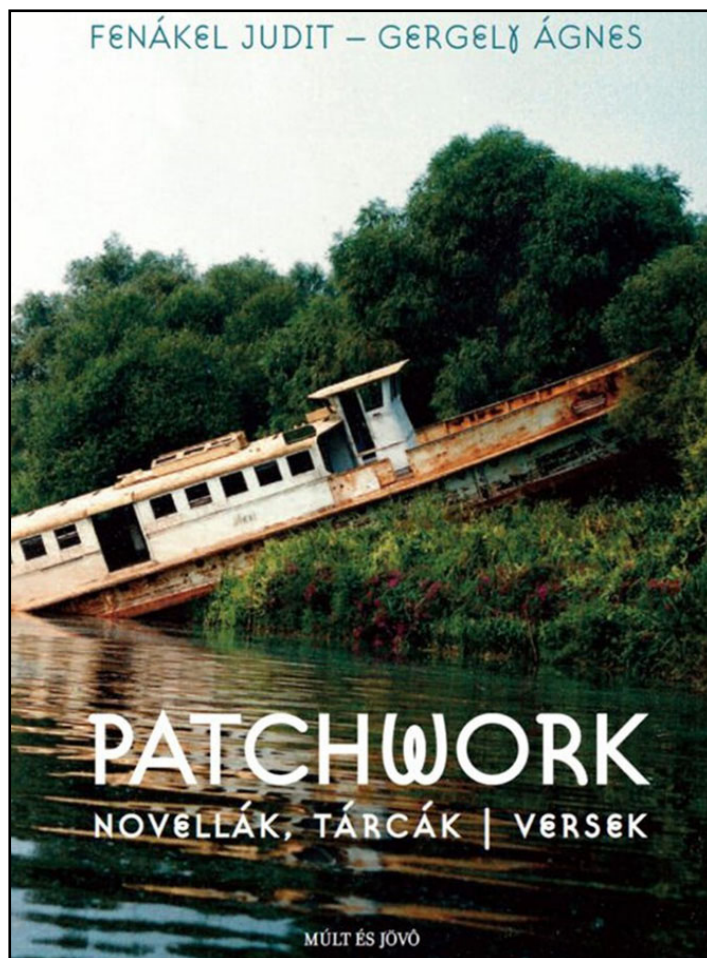
Fülöp Zoltán

Irodalmi oldal

Rovatvezető: Polányi Éva

Fenákel Judit: Szerelem a vegyesboltban

A Kisdiófa utcai vegyesbolt nyolc órakor nyitott. Egy órával később, mint a vegyes boltok, amelyeknek igyekezni kellett kiszolgálni a reggel munkába indulókat. A munkás népség korán vásárolt, korán és keveset. Fenákel Fábián már hajnalban fogadta a sarklásra váró cipőket, hogy mire a gazdájuk hazavergődik a munkából, az agyonjavított lábbeli új sarokkal, kisuvickolva ott várja az ablakpárkányon. A városi boltos, amilyen Fenákel Lajos volt egy darabig Pesten, megengedhetett magának egy kis lazaságot, a környéken lakó nagyságák vagy a cselédek akár kilencig is elhúzták az időt, csak akkor indultak friss zsemléért, tejért a Kisdiófa utcai vegyesboltba. Addigra persze a padló felsöpörve, vizes nyolcasokkal föllocsolva, a portéka elrendezve, a kifli, zsömlé sorba rakva várta a reggelihez készülődő asszonyokat. De volt olyan kuncsaftja is Fenákel Lajosnak, aki délben jelent meg egy bögre tejért, hozzávaló vajjas kifliért, amit eleinte a közeli irodában fogyasztott el ebédre. Jött naponta, szikrázó fekete szemére leeresztette sűrű szempilláját, kivillantotta gyöngy fogait, és kacéran megkérdezte: Ugye nem adta el az utolsó friss kiflijét Fenákel úr? A boltos addigra köpenyt váltott, hófehér, zörgősre keményített köpenyében meghajolt a kisasszony előtt, és azt felelte: Kegyednek még éjfélkor is lesz friss kiflije, ha úgy kívánja. A kisasszony szája elé kapta hosszú ujjú, finom kezét, amit egy monogramos pecsétgyűrű díszített, és trillázva fölnevetett. Jaj Fenákel úr, maga mindig viccel. – Maga meg mindig gyönyörű – suttogetta a boltos, és elpirult a saját merészségétől. Az ifjú hölgy belebújt a tejes bögréjébe nem tudta, merre nézzen, merre forogjon. Neki még ilyen bókot senki se mondott. Nem is mondhatott, mert Rózsikára a tizenkét évvel idősebb bátyja vigyázott, szigorú szemmel figyelte, ki sürgölődik a húga körül, erős őrizet alatt tartotta, nehogy kettesben maradjon valami hintáslegénnyel. Afelől nem volt kétsége, hogy ez a sok lenyalt hajú, kiöltözött fiatalember mind hintáslegény, semmi mást nem akar, csak az ő szép, ártatlan jóhiszemű testvérét lealacsonyítani. Még azzal a megfontolt, szemüveges rabbi növendékkel se tett kivételt, akinek jelenléte nem zavarta, ha néha bekopogott hozzájuk, s akivel Rózsika szívesen váltott volna szót testvéri ellenőrzés nélkül. Szólni nem szólt, az ő családjukban nem volt divat a koedukáció, még a zsúrokon is elkülönültek a lányok a fiúktól, legfőljebb tangózás közben nézhetek egymás szemébe, de Rózsika bátyja olyankor is megjegyezte: mit szemezel te a Sternberg fiúval, egyáltalán nem hozzád való. A rabbi növendékre ugyan nem tett megjegyzést, de ott meg a fiatalember tartózkodott attól, hogy a rokonszenvét kinyilvánítsa. Szóval Rózsika ilyen bizalmas bókot a boltostól kapott először. Nem csoda, ha rászokott a tej-kifli ebédre, és minden délben megjelent a Kisdiófa utcai vegyesboltban, és a bögre tejet se lötyögtette az irodáig, hanem ott helyben fogyasztotta el Fenákel Lajos boltjában. A boltos egy kis barátságos sarkot alakított ki neki, kockás abrosszal letakart hokedlivel meg a raktárból előkerült székekkel, még csészéaljat is talált a bögre alá.

Fenákel Lacit fokozatosan felbátorították Rózsika mindennapos látogatásai. Háromnegyed tizenkettőkor már le nem vette a szemét a fali óráról, mennyi az idő segéd úr, tudakolta kétszer is a segédétől, hátha a fali óra rosszul mutatja az időt. A segéd körülményesen fölhajtogatta az inge ujját, odavitte a csuklóját az ajtóhoz, hunyorgott, mintha rövidlátó lenne, úgy mondta lassan tagoltan. Nálam mindjárt dél, de siet az óram három percet. Az inas felröhögött a pult mögött, se ő, se a segéd nem titkolta, látják ők pontosan, mi készülődik a főnök úr meg az irodista kisasszony között.

Amikor a környékbeli sadhen, aki össze szokta hozni a fiatalokat, benyitott a boltba szemes kávéért, Laci óvatosan kérdezgetni kezdte, ismeri-e ezt a világszép Rózsikát, Kasztner úr irodájából? Hogyne ismerte volna. A sadhen azért sadhen, hogy minden eladó lányt és minden partiképes fiatalembert ismerjen. A Latzkó Móric lánya, itt laknak a Dob utcában. Jó család, rendes család, de nincsen villájuk a Svábhegyen. Laci annyit morgott: nekem sincsen. És eszébe jutott a kérvény, amit tegnap adott postára az adóhatóságnak, és amiben alázatosan folyamodott, hogy a megállapított adó mértékét csökkenteni szíveskedjék. A sadhen megérezte a közeledő nász illatát, és gyorsan hozzáfűzte: azért az éhhalál nem fenyegeti a csalátiát.

A boltos akkor elhatározta, hogy illedelmes körkörös mozdulatokkal megpróbál a szép Latzkó lány közelébe férkőzni. Egyszer megkínálta selyemcukorral. Rózsika – ingerlő gömbölyűségei is felhívták rá a figyelmét – szerette az édességet. Némi tétovázás után belenyúlt a stanicliba. Másodszor Fenákel úr sósperecét ajánlott fel a vajjas kifli helyett, és elfelejtette felszámolni az árát. Ráadásul a sós perccel nem tartozott az árukészletébe, külön vásárolta a közeli Hoffer pékségben. Rózsika észrevette a turpisságot, és kezét a háta mögé rejtve huncut mosollyal megjegyezte: hisz maga nem is szokott sós perccel árulni, Fenákel úr. A boltos elkomolyodva felelte: nem is árulom, csak kínálok. De ezzel a próbálkozással felsült, Rózsika a

fejét rázta, és kisietett az üzletből. Csakhogy nem barátságatlanul rázta a fejét, és Fenákel úr figyelmét ez se kerülte el. Legközelebb már egy kis beszélgetés is alakult közöttük, kitudódott, a boltos vidéki fiú, az édesanyját gyakran látogatja Endrődön. Rózsikáról meg azt lehetett megtudni, itt lakik öt sarokra a vegyesbolttól, elvégzett két osztályt a kereskedelmi iskolából, és Strasser úr irodájában helyezkedett el, amit azóta se volt oka megbánni. Fenákel Laci nagy merészen fagylaltra invitálta meg a kisasszonyt Leikó Ignác cukrászdájába, de ezt Rózsika határozottan visszautasította, és megmagyarázta a boltosnak, neki a bátyja felügyelete nélkül nem szabad fiatal emberekkel találkozni. A boltos csodálkozott: egy önálló keresettel bíró hölgy ennyire elzárkózik a külvilágtól? Rózsika nem válaszolt, de az arcán átsuhanó árnyékból arra lehetett következtetni, ezzel a szigorú rendszabállyal ő se ért egyet. Azt se árulta el, van azért olyan fiatalúr, akinek látogatását nem tiltja Latzkóék illemlődexe, de ő is csak testvéri felügyelet mellett válthat szót a gyöngy fogú, szikrázó szemű kisasszonnyal. A mindig gondolataiba merült rabbi növendék azonban, sóhajtott volna Rózsika, éppen nem tőri kezét-lábát, hogy vele elbeszélgessem. Ha nagy ritkán megjelent náluk, akkor is inkább a bátyja számára volt mondanivalója, őt csak ritkán és felületesen méltatta a figyelmére. Mindez nem tartozott Fenákel Lacira, ezért Rózsika tovább hallgatott. Szívesen eldicsekedett volna a komor tekintetű rabbi növendéknek, lám itt egy fiatal úr, aki csak arról álmodik, hogy őt meghódítsa. Mert ezt a selyemcukor kínáló, sóspercet ajánlgató, fagylaltra invitáló helyzetet a legszigorúbban nevelt úrilány se érthette félre.

A sadhen árulkodott vagy a kuncsaftok közül valaki fecsegte el Latzkó Mórnak, hogy a lánykaja naponta megfordul a Kisdiófa utcai vegyesboltban? Mindenesetre egyik délután kövérkés, jól megtermett fiatalember állított be Fenákel Lajos üzletébe, odalépett a boltoshoz, és bemutatkozott. Latzkó László vagyok - mondta határozottan, egy kis fenyegetéssel a hangjában. Én meg Fenákel Lajos. Mivel lehetek szolgálatára? A húgom szokott önnél vásárolni, jegyezte meg a vendég. Úgy tudom, itt költi el az ebédpénzét. Lehetséges, felelte a boltos, mintha erőltetnie kellene a memóriáját, hogy az említett kisasszony képét felidézze. Talán nem felelt meg az áru minősége? Latzkó úr elbizonytalanodott. Ilyesméről nincs tudomásom. Vagy a kiszolgálással elégedetlen? – aggodalmaskodott tovább Fenákel Lajos. Nem kérem, krárogott zavartan Latzkó László. Csak körül akartam nézni. A húgom nagyon fiatal és tapasztalatlan. Erre szeretném figyelmeztetni. Latzkó úr megállapította, a vegyesbolt tulajdonosa nem valami tejfőlös száju suhanc, nagyjából egyidősek lehetnek. Attól se tartott, hogy házasember, aki könnyelmű kalandot keres felnőttnek alig mondható fiatal lányoknál. Magának se tudta megmagyarázni, mért érez bizalmat ez iránt a rendezett öltözetű, jól fésült férfi iránt, de megkönnyebbülve felsóhajtott, és indulás előtt a kezét nyújtotta. A boltos az ajtóig kísérté, a felé nyújtott kezét megszorította, és csöndesen – segéd, inas meg ne hallja – annyit mondott: tőlem ne tessék féltetni a kisasszonyt. Az én környezetemben semmi rossz nem érheti.

Hét végén, amint a sábesz elhagyta a nappali világot, Fenákel Laci felült az éjszakai vonatra, és sok-sok órán át zötykölődött Gyomaig. Világos reggel lett, mire még hosszas gyaloglás után megérkezett Fenákel Fábiáné endrődi házához. Beszélünk kell, mondta komolyan. Fenákelné tekintetes asszony tejeskávét, cimetes kalácsot készített egy tálcára, és beinvitálta a fiát a kishálóba. Komoly beszélgetést nem lehet a konyhában elvégezni. Mondjad, fiam. Laci félretette a tálcát a tejes kávéval meg a cimetes kaláccsal, az ő mondanivalójához nem illett a vasárnapi reggelizés. – Nőszülni szeretnék édesanyám.

Múlt és Jövő Kiadó – Budapest, 2021

KECSKEMÉTI KORTÁRS MŰVÉSZETI MŰHELYEK NÉPI IPARMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNY

PROGRAMAJÁNLÓ

2022. FEBRUÁR

CENTENÁRIUMI MEGEMLÉKEZÉS

100 éve született Dr. Varga Ferencné Kulik Ilona, a Népművészet Mestere hírnő, a Kecskeméti Díszítőművész Szakkör alapító tagja és évtizedekig vezetője. Vetített képek megemlékezés február 1-jén, kedden, 14 órakor a múzeumban, valamint virtuális kiállítás a Facebook oldalunkon.

IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁS

ZANA 100+1

Válogatás Zana Dezső kalotaszegi gyűjteményéből

Zana Dezső, a kecskeméti kötődésű tanár kalotaszegi gyűjteményének legszebb darabjait bemutató kiállításunkban viseleteket, szötteket, hímezéseket, kerámiákat láthatnak.

Látogatható: 2022. május 28-ig.

KÉZMŰVES MŰHELY

A programokon való részvételhez előzetes bejelentkezés szükséges!

Családi programok:

Foglalkozásainkra szeretettel várunk minden gyermeket és felnőttet.

KINCSKERESŐ JÁTÉK A MÚZEUMBAN

3-8 fős csapatok QR kód olvasóval, UV lámpával, nagyítóval felszerelve indulnak megtekinteni a múzeum termetét. Különböző feladatokat, rejtvényeket kell megfejteniük, mely csak akkor sikerül, ha alaposan megnézték a kiállítást. A kincset is csak akkor találják meg, ha feladatokat sorra megoldják.

Időpont kérhető keddtől péntekig, 10-16 óráig.

Részvételi díj: 1200,-Ft/fő, diákoknak 800,-Ft/fő

FARSANGI MASZK KÉSZÍTÉS

Dekorfilcből szabunk különféle színes, egyedi álarcokat.

Alapvető varrótudás szükséges!

Maximális létszám 12 fő.

Időpont: 2022. február 18-án, pénteken, 14.00-15.30 óráig.

Részvételi díj: 1000,-Ft/fő

Óvodás és iskolás csoportok részére:

MASZK KÉSZÍTÉS

Színes kartonból vágással, festéssel, ragasztással készítünk színes, egyedi farsangi maszkokat.

KÖTÉLVÉRÉS

Színes fonalakból a zsinorkészítő szerkezet segítségével kötelet vagy karkötőnek való zsinórt készítünk. Minden korosztálynak ajánljuk.

DÍSZÍTŐMŰVÉSZ SZAKKÖR

Hazánk népi hímezéskultúrájával ismerkedhetnek meg minden kedden 14-16 között, Mucsi Jenőné népi iparművész vezetésével.

BELÉPŐDÍJ: 800,- Ft, Kecskemét Kártyával 640,- Ft, kedvezményes: 400,- Ft.

NÉPI IPARMŰVÉSZETI GYŰJTEMÉNY

☒ Kecskemét, Serfőző u. 19.

☎ 76/327-203

muzeum.nepiipar@gmail.com

www.nepiiparmuveszet.hu

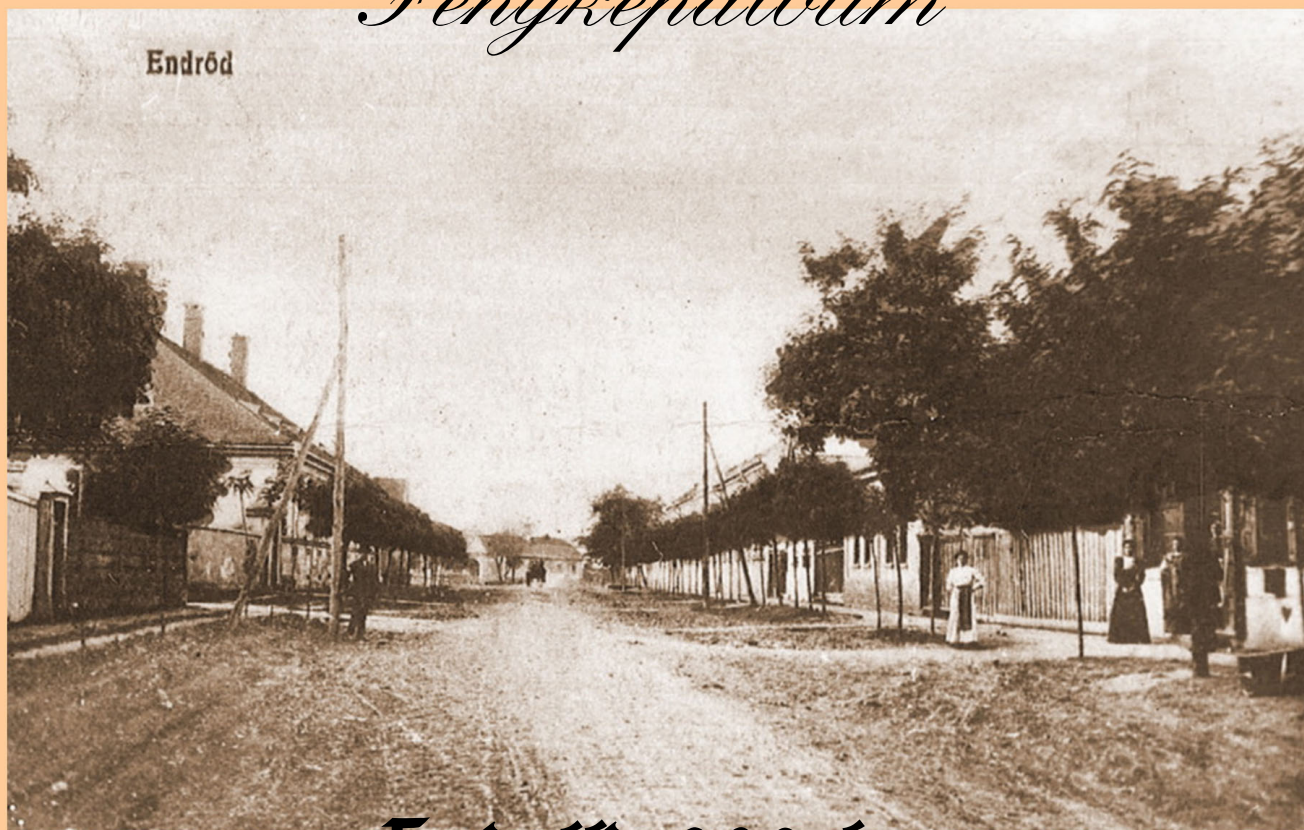
<https://www.facebook.com/nepiiparmuveszet/>

Nyitva tartás: keddtől péntekig 10-16 óráig.

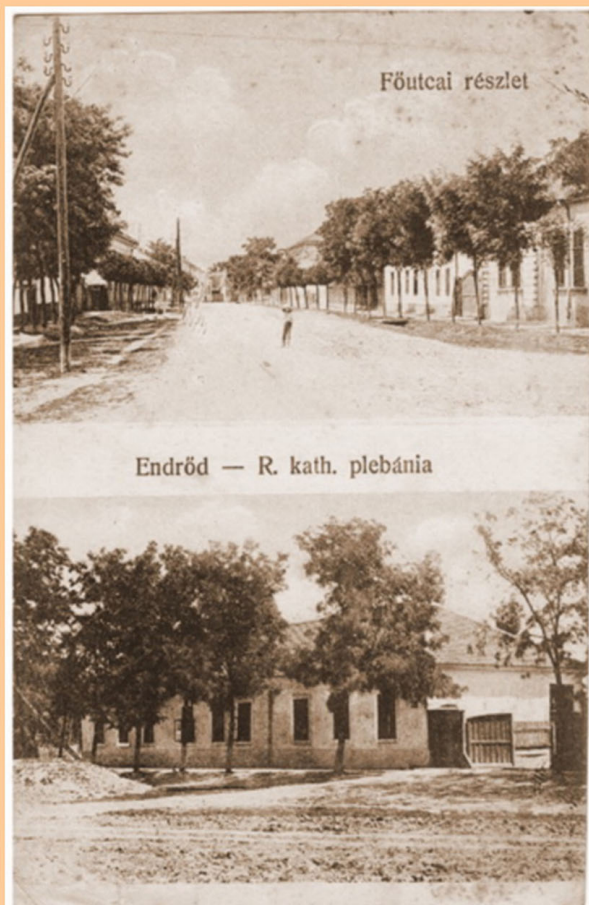
Ettől eltérő időpontban csoportok számára a látogatást előzetes bejelentés esetén tudjuk biztosítani.

Ünnepnapokon zárva!

Fényképalbum

Endrőd 290 éves

Egészségről-betegségről

Majoranna (*Origanum maioranna*)

A majoranna az árvacsalánfélék családjába tartozik, évelő gyógy-és fűszer-növény. A Földközi-tenger vidékéről származik, természetes lelőhelye Spanyolország, Portugália és Észak-Afrika. A növény a XVI. században Magyarországon is meghonosodott, ma sok kiskertben megtalálható, de a Világ számos vidékén nagyüzemileg is termesztik. A növény levele, virága, szára egyaránt

majoranna készítményekkel.

A népi gyógyászatban étvágyjavító, a gyomor-bélrendszer görcseinek oldására, puffadás esetén és kínzó köhögés csillapítására alkalmazták.

A majoranna simaizomgörcs oldó hatású. Alkalmazása célszerű székrekedés, puffadás és nehéz ételek fogyasztása okozta panaszok esetén. A majoranna elősegíti a gyomor- és bélnedvek elvá-

népszerű fűszere, már a XVII. század eleji szakácskönyvekben is megemlítik. Alkalmas levelek, főzelékek, mártások, szárnyas- és vadhúsok, borok ízesítésére.

A majoranna édeskés, kellemes aromájú forrázatának készítéséhez tegyünk 1 teáskanál szárított levelet és virágot 2,5 dl forró vízbe és hagyjuk állni 10 percig.

A teát leszűrés után fogyaszthatjuk.

A majoranna tinktúrából 1/2 - 1 teáskanál fogyasztása javasolt naponta.

Majoranna olaj készítéséhez tegyünk 2 marék szárított, morzsolt növényt egy lezárható, széles szájú üvegedénybe és öntsünk rá annyi jó minőségű olívaolajat, hogy 2-3 ujjnyira ellepje a gyógynövényt. A készítményt 3-4 hétig meleg helyen hagyjuk állni és minden nap keverjük meg, majd 3-4 hét után szűrjük le műanyag szűrőn. Az olaj emésztőrendszeri panaszok és fejfájás kezelésén túl a száraz bőr ápolására is javallott.

Gyermekek és 65 évesnél idősebbek kezdetben csak gyengébb majoranna készítményeket használjanak. Terhes és szoptató nők esetén a majoranna csak konyhai fűszerként alkalmazható. 2 évesnél fiatalabb gyerekeknél a majoranna készítmények használata ellenjavallott.

Fűszerek

ehető, szárítva fűszerként használatos; keserű anyagot, csersavat, illóolajat tartalmaz. A majoranna kellemesen aromás illatú, kissé kesernyés ízű fűszernövény.

Az ókori görögök hiedelme szerint a majorannát a szerelem istennője, Aphrodité természetette először és az ő érintésétől vált illatos aromájúvá a növény. A görög párok majoranna koszorút viseltek az esküvőjükön. A korabeli görög orvosok a gyógynövényt kígyómarások elenszereként, izom-és ízületi gyulladások kezelésére használták. A középkorban Nicholas Culpeper így írt a majoranna akkor ismert gyógyhatásairól:

„kiváló orvossága az agynak... oldja a slejmot...és a mellkas összes betegségén segít. Illóolaja kényelmesen használható merev ízületek kezelésére. Segít a méh fájdalmain... és elősegíti a menstruációt.”

A herbalisták horzsolásokat és a szem kötőhártya gyulladását is kezelték

lasztását, az epe ürülését, emésztést serkentő tulajdonságú.

A gyógynövény tea enyhítheti a fejfájásos panaszokat, nyugtató hatású, alkalmas szorongás és stressz okozta túlterheltség csökkentésére, álmatlanság és utazási betegség kezelésére.

A gyógynövény gátolja a Herpes simplex vírus növekedését. Visszatérő herpeszes bőrelváltozás kialakulásakor szárított, porított majorannával való behintés vagy az érintett bőrfelületen néhány csepp majoranna tinktúra alkalmazása javasolt.

A majoranna az erdélyi konyha

Forrás:

Michael Castleman: Gyógynövény enciklopédia

Berente Ági: A gyógyító természet

<https://proaktivdirekt.com/magazin/cikk/gyogyito-fuszer-a-majoranna>

dr. Macsári Judit

Gyógynövény olajok

Visszaemlékezés a 30 éve történteke

A dévaványai és a gyomaendrődi családok, valamint a Ványai Ambrus Általános Iskola és a gyomaendrődi 2. Sz. Általános Iskola tanulóinak segítségállítmányával Erdélyben jártunk:

Nagybánya, 1990. január 06.

Ma is meghatódva és elfogódva emlékezünk 1989 decemberére, amikor is Tökés László temesvári lelkész vezetésével elindult és győzedelmeskedett a román nép szabadságharca, amelyből Erdély partiumi részében élő magyar nemzetiségű román állampolgárok tevékenyen részt vállalva – segítették a forradalom beteljesülését.

Az 1989. dec. 17-én kirobbant fegyveres felkelés Temesvár után Aradra is áterjedt. A magyar nemzet szolidaritása nem maradt el, országsszerte szerveződtek a különféle segélyek gyűjtése, a segélyszállítmányok Erdélybe történő kijuttatása.

Ez az önzetlen segítségnyújtásnak első hőse, magyar áldozata a hőmezővásárhelyi Tóth Sándor gépkocsivezető volt, aki társaival élelmiszer segélyszállítmányt szeretett volna eljuttatni a felkelő temesvári lakosok részére.

A segélykonvojt 1989. dec. 22-én 12 óra magasságban Aradon, a Maros-híd lábánál secus-támadás érte, amelynek következtében Tóth Sándor gépkocsivezető halálos lövést kapott. A hős – mártír gépkocsivezető holttestét barátai csak dec. 27-én tudták hazahozni, temetésére 1990. január 3-án került sor – Hódmezővásárhelyen.

De térjünk vissza Dévaványára, ahol az évbúcsúztató szilveszter sem volt gondtalan. „Ismeretlen személyek” - újjévre virradóra, a 4 hónappal korábban átadott és új „Ványai Ambrus Általános Iskolába vandál módon betörték és ott felbecsülhetetlen károkat okoztak. A rendőrség 3 napig vizsgálta a betörést... kereste a tetteseket! A január elejei évközvetést így késve - 2 napos „igazgatói szén-szünet” - indítottam, mely alatt segélyadományokat gyűjtöttünk az erdélyi testvéreink számára. Ez a gyűjtés teljesen önkéntes, minden kényszerítés és ráhatás nélkül történt! Írásban kértük a szülőket, hogy aki teheti, az 3 kg burgonyával, vagy 20 Ft pénzbeli segéllyel támogassa önkéntes kezdeményezésünket. Tanulóink és családjaik lelkesedése óriási volt, s mindezért most is hálás köszönet minden dévaványai családnak. Pedagógustársaim is aktívan és tevékenyen részt vállaltak e nemes cselekedetben. A Gyomáról átjáró kollégáink pedig hozták a hírt: - A gyomai 2. számú Általános Iskola is készíti - gyűjti a segélyszállítmányát és számítanak arra, hogy mi segélyszállítmányunkhoz csatlakoznak.

1990. január elején a Lenin Termelőszövetkezet sietett a segítségünkre - Kiss Ferenc elnök úr engedélyezte az SU - 6539 frsz. IFA tehergépjármű díjmentes igénybevételét.

Január 5-én Békéscsabára utaztam, ahol a Magyar Vöröskereszt Békés Megyei Vezetősége nevében: Dr. Beraczká István megyei elnök kiállította Dévaványa-Nagybánya viszonylatára az: 481989 ikt. számú „Szállítólevelet”.

Még ezen a napon áthoztuk Gyomaendrődről a 2. sz. Általános Iskola tanulóit és szüleit, valamint a gyomai kartársak jóvoltából összeállított segélyszállítmányt, amely állt:

1 zsák burgonyából, 1 mázsa 2 kg cukorból, 61 kg rizsből, 18 kg szaloncukor... továbbá: 3 doboz ruhaneműből, 1 doboz cipőből, 2 doboz játékból, 1 doboz - eü. papír, zsebkendőből, 1 doboz mosószerből és törölközőből, 1 doboz - konzerv és cukorkából, 2 doboz szappanból, és 13 doboz könyvből.

A gyomai általános iskola igazgatója - ha jól emlékezem ez időben: Dr. Halász Istvánné - Balogh Erzsébet kolléganő volt, akinek hazaérkezésünk után a köszönőlevelet átadtam. Most 30 évvel az esemény évfordulóján mind tanuló, szülő és kolléga adományát és fáradozását hálás szívvel ismét megköszönni.

Nagy örömmre a Lenin Tsz gépkocsivezetője, Balogh József barátom vállalta a segélyszállítmány Nagybányára való eljuttatását.

MAGYAR VÖRÖSKERESZT

Békés megyei vezetőrsége

Szállítólevél: 481989

A gépkocsi vezetőjének neve: Balogh József

Személyi száma:

A gépkocsi rendszáma: SU-6539 + 1989. XII. 2001

Típusa: IFA

Az útszabályozás: Lenin Tsz Dévaványa

A szállítmány részletezése: burgonya, rizs, cukor, szappan

Igazoljuk, hogy a fenti gépkocsi a Vöröskereszt segélyszállítmányát viszi a román lakosság részére.

Békéscsaba, 1990. jan. 05.

Agoston Sándor

helyettes vezető

Mivel kemény napokra számítottunk - Józsi javasolta, hogy a burgonya szállítmányunk alá kisbálás szalmát tegyünk, ami a Lenin Tsz. biztosított. Késő délutánba kezdtük el az IFA gépjárműnk pakolását pedagógus kollégáim és a nagyobb tanulóink segítségével (szülői engedély mellett).

ROMÁNIA-ba szánt segélycsomag tartalma:

5 doboz	ruhanemű
1 "	cipő
2 "	játék
1 "	eü. papír, zsebkendő
1 "	mosószer + törölköző
1 "	konzerv, és cukorka
2 "	szappan
13 "	könyv
1 zsák	burgonya
1 q	2 kg kristálycukor
61 kg	rizs
18 kg	szaloncukor

Gyomaendrőd, 1990. január 5-én.

A dévaványai „Ványai Ambrus” Általános Iskola tanulói és szülei, valamint a kartársak jóvoltából mi is összeállított segélyszállítmányunkat, amely állt: 2 tonna burgonyából, 800 kg lisztből, 120 kg rizsből, továbbá több doboz könyvből és több doboz játékból.

A jó szándék és a segítségnyújtás mellett a legnagyobb gondot az jelentette, hogy nem akadt se a tantestületben sem a településen 2-3 bátor személy, akik elkísérték volna szállítványunkat Nagybányára. Mindezt nehezítette a rádió és televízió által 1990. január 3-án Hódmezővásárhelyről szóló tudósítások, Tóth Sándor temetéséről és mártírhaláláról szóló hírek. Többeknek lejárt az útlevele, vagy nem engedte el a család – megértettem. Így maradtunk ketten – Balogh József gépkocsivezető, akit két gyermeke és Margó, a párja várt vissza és jómagam, akit szintén a család, párom - Erzsike és két gyermekünk várt haza.

Kedves József barátom – mindenre gondolt, az IFÁ-ra bátran rögzítette a vöröskereszt zászlaját, a másik oldalra pedig a nemzeti trikolorunkat, a magyar zászlót, amelyet mindvégig (kitűzve maradt) keményen csapdosta a hideg, csípős januári szél. Nagy ámulatára megkérdeztem, hogy egészségügyi mentőládát hoztál-e? Nem, vagy tán te is bej...! Tudtam mire gondolt!

1990. január 6-án hajnali 4 órakor keltünk útra a közel 280–300 km-es erdélyi utunkra.

A havas, csúszós, hóátfúvásos utat: Debrecen – Mátészalka – Csenger – Nagykároly – Szatmárnémeti érintésével tettük meg, amikor is 12 óra tájékan megérkeztünk Nagybányára.

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy jó néhány helyen a lakosság megállított bennünket, főleg gyerekek... és ilyenkor néhány kilóval könnyebb lett a küldeményünk – amit örömmel fogadtak.

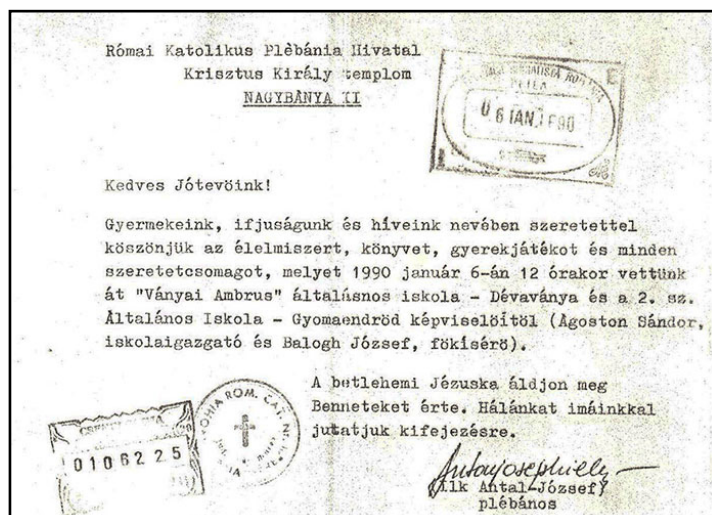
Az út nem volt előttem ismeretlen, hisz 1989. november 25-én a nagy román diktátor, Nicolae Ceaușescu főtitkárrá választását követő szombaton már volt szerencsém erre járni. Akkor P. László igazgató-helyettes úrral és a Zastavájával K. Sándor tanár úrénál jártunk, ahonnan Sándor barátunknak téli ruházatot, kabátot és az általa kért anyagokat, dokumentumokat hoztuk el.

A mostani segélyszállítványunk célba juttatásában K. tanár úr és párja – Mártika doktornő volt a segítségünkre, aki a legjobb helyre, a nagybányai Római Katolikus Plébánia Hivatalához kalauzolt bennünket –, ahol már Ilk Antal plébános úr várt bennünket.

Mondani se kell – Józsi barátom a teherkocsiról adogatta le a közel 4 tonna (4000 kg) segélyszállítmányt, és ezt plébános úrral az üres garázsba ketten pakoltuk be. A lepakolás vége felé már érkeztek is hívek a tartós élelmiszersegélyért... hisz erről korábban hírt kaptak.

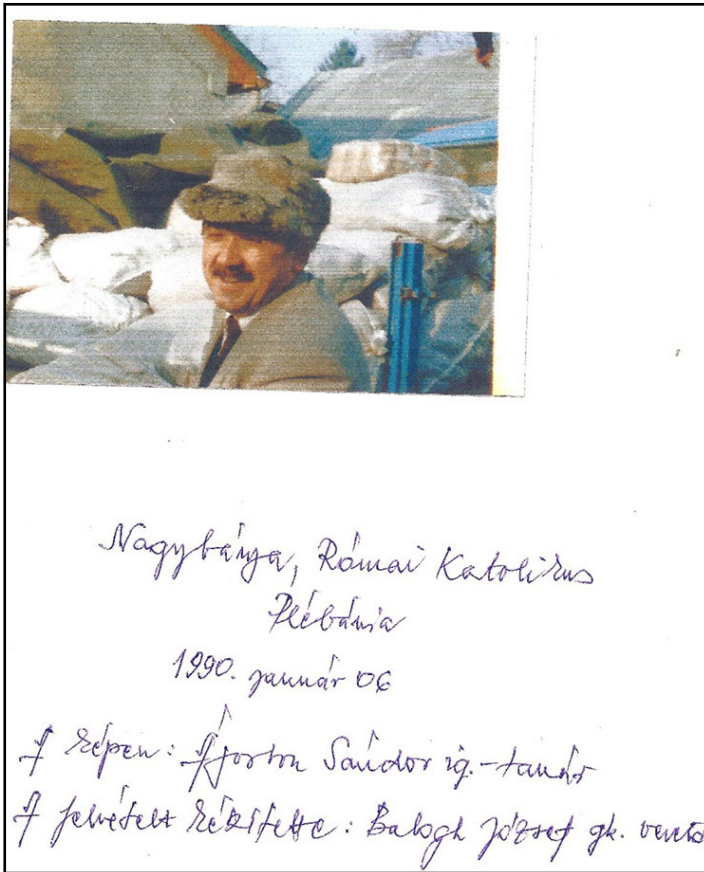
Hazafelé már fáradtan, de jó kedvvel indultunk, hisz Sándor barátunknak hoztuk az újabb ruhacsomagot és a jó hírt - a család jól van, egészséges mindenki.

A magyar-román határ előtt, Petea-ban (Péteri) is megálltunk

a faluvégi kocsmában egy Erdélyi Napló megvásárlására. Megismertek bennünket, hogy mi voltunk a reggeli „magyar vöröskeresztesek” – újságot ma sem kaptunk – ez az egy (1 db) járt a faluba és mindenki azt olvassa – mondotta kocsmáros. Így azt nem volt szívünk elhozni, bár az ötszörös ár is be lett ígérve...!

Mivel Józsi volt a sofőr, így nem ihatott, és aki ismer, az tudja, hogy az alkoholt és az alkoholos embert sem szeretem... így az-

tán minden alkoholt visszautasítottunk... de a rostos üdítőtől már nem tudtunk megszabadulni. Fizetni akartunk... de hallani sem akartak a kifizetésről, a pénz elfogadásáról.

Késő esteben érkeztünk haza Dévaványára – mondani se kell, szerencsésen, épp bőrrrel.

Előbb K. tanár úrnak adtuk át a „hazai csomagot” és a jókívánságot, majd Józsi barátom letett a Széchenyi u. 5. szám alatt – a család nagy örömmre hazaérkeztem.

Az első tanítási napon: 1990. január 8-án hétfőn igazgatói körlevélben köszöntem meg iskolánk tanulóinak, a dévaványai szülőknek, pedagógus kartársaimnak önzetlen, nemes segítségüket az adományokért, a segélyszállítványhoz nyújtott támogatásukért. Ugyanígy nem maradt el a hálás köszönetet a Lenin Tsz vezetőségének a szállítóeszköz biztosításáért és nem utójára Balogh József barátomnak, aki bátran, az első szóra vállalva elkísért erre a felelősség teljes Erdélyi útra.

Nagyszerű érzés volt magyarnak lenni ebben a küldetésben, segítséget nyújtani a bajban, nehéz helyzetben lévő erdélyi magyar testvéreinknek – a dévaványai- és a gyomaendrődi emberek, az Önök jóvoltából is.

Köszönet mindezért minden segítőnek a nemzeti összetartozásunk jegyében.

Tisztelettel és köszönettel:
Dr. Agoston Sándor ny. középiskolai tanár

5510 Dévaványa, Eötvös J. u. 8.

Mobil: 00+36-30-675-2492

E-mail: agoston.sandor1946@gmail.com

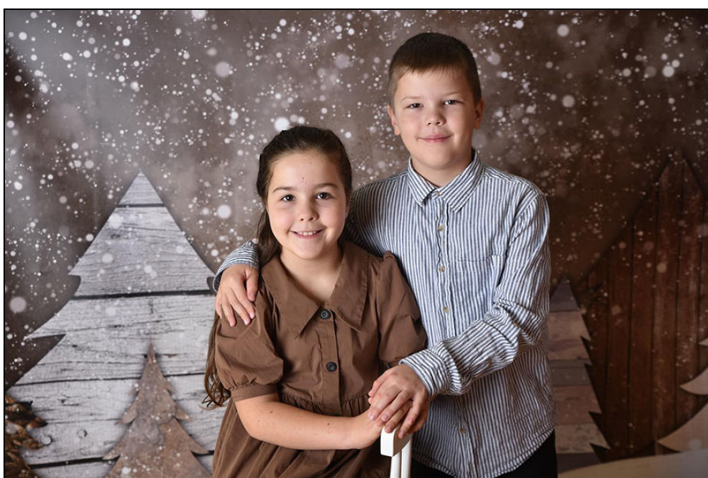
Dévaványa, 2022. január 2.

HÍREK, ESEMÉNYEK A
KIS BÁLINT ÁLTALÁNOS ISKOLÁBÓL

Az Operaház karácsonyi játéka

Az Operaház december 22-én játékot hirdetett. Énekes kedvű vállalkozókat kerestek, akik az Opera művészei által megszólaltatott karácsonyi dalt éneklék el otthonukban, barátokkal, családtagokkal. A mű partitúráját és zenekari kíséretét közzétéve adott volt a lehetőség, hogy bárki együtt énekelhessen a művészekkel. A beküldött felvételekből a vezetőség a nekik legjobban tetsző öt „pályázatot” választotta ki. Ezek között szerepelt Tóth Írisz Szofi, Tóth Áron Felicián - iskolánk 3. b osztályos tanulói - és Tóthné Kele Ágnes családi tercettje is. A nyeresmény a márciusban újra megnyitó, felújított Operaházba szóló jegy a „Mayerling” című premierre.

Tóth Írisz Szofi és Tóth Áron Felicián

Megemlékezés a Málénkij robot áldozatairól

2022. január 8-án délután a Gyomaendrődi Német Nemzeti Önkormányzat szervezésében a Málénkij robot 77. évfordulójára emlékeztünk az evangélikus templomban. Toldi Balázs polgármester úr gondolatai után iskolánk 7.a osztályos tanulója, Czibulka Regina szavalta el a Kőválogatás című verset. Majd Tuska Tibor evangélikus lelkész áldása után megkoszorúztuk a templom falán lévő emléktáblákat. Iskolánk koszorúját Ágostonné Farkas Mária intézményvezető asszony és Kiszely Kitti 8. a osztályos tanuló, a Diákönkormányzat elnöke helyezte el. A Málénkij robot a II. világháború idején, 1945 januárjában - történt, melynek során a Magyarországon élő német nemzetiségű lakosokat a Szovjetunióba deportálták többéves jóvátételi munkára. Gyomárról is 169 embert, közöttük fiatal fiúkat és lányokat is hurcoltak el a megszálló szovjet hatóságok. Úgy tudták, hogy a szolnoki híd helyreállítási munkálataihoz kell a segítségük, de a 3 hetes vonatút után Ukrajnában, a Donyeci - medencében nyílt ki a vagonok ajtaja. Megpróbáltatásairól hazatérésük után nem beszélhettek, az utókor csak a rendszerváltás után értesült az eseményről. A gyomaiak elhurcolásáról Muth Ádám írása számol be, melyet csak az 1990-es években, mert papírra vetni. A szénbányákban történő nehéz fizikai munka sok emberáldozatot követelt. A gyomaiak közül 44-en már soha többé nem tértek vissza szülőföldjükre, idegen földben nyugszanak. Emléküket a többi deportált nevével együtt az evangélikus templom falán lévő márványtáblák őrzik.

Málénkij robot

Megyei Matematikaverseny

A 2021/22-es tanévben iskolánkból 5 harmadik, 4 negyedik és 3 ötödik osztályos tanuló nevezett be a MATEGYE (Matematikában Tehetséges Gyermekéért Alapítvány) által meghirdetett Megyei Matematikaversenyre. Az első fordulót az iskolában, 2022. január 10-én írták meg a gyerekek. Február közepén derül ki, hány diákunk jutott tovább a 2. fordulóra. További eredményes munkát kívánunk a versenyzőknek!

Matematika verseny

Németes diákjaink újabb sikere

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium az

idei tanévben is versenyt hirdetett a környék általános iskoláiban német nyelvet tanuló nyolcadikosok számára. Annak ellenére, hogy a vetélkedő online térben zajlott, tanítványaink szívesen vettek részt a megmérettetésen, mely az adventi időszakban zajlott és témája a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódott. Az eredményhirdetésre felsős diákjaink körében került sor: az első helyért járó díjat Kiszely Kitti, Fekécs Gyula és Varjú Zétény - a 8.a osztály tanulóiából szerveződött csapat tagjai - vehették át. Gratulálunk a nyereséghez, a szép eredményhez!

Az igazgatónő a győztes német nyelvű versenyzőkkel

A magyar kultúra napja

1989 óta minden évben január 22-én ünnepeljük A magyar kultúra napját. Kölcsey Ferenc ezen a napon fejezte be a Himnusz megírását 1823-ban. Iskolánk alsó tagozatos diákjai pénteken reggel tartották a megemlékezést, ahol minden évfolyam elmondott egy-egy verset különböző magyar költőktől, és felcsendült a Tavaszi szél című népdal is a kisdíjak tolmácsolásában. A felső tagozaton Karinthy Frigyes: Tegezés című írásával és a teljes Himnusz közös szavalatával tisztelegtek diákjaink a jeles nap előtt.

A magyar kultúra napján

Tapicskolós állatosdi

„Tapicskolós állatosdi” címmel rendeztük meg a 4. Sulivárót. Nagy örömről szolgált, hogy 17 nagycsoportos óvodás gye-

Pályázat nyilvánosság biztosításához

Az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány köszönetét fejezi ki a Nemzeti Együttműködési Alap Közösségi Környezet Kollégiuma Működési támogatás 2021 címmel, NEAO-KP-1-2021/1 kódszámmal meghirdetett program keretében, a működési támogatásáért.

Pályázati azonosító: NEAO-KP-2021/1-000396

A kapott támogatási összeg: 1.000.000 Ft, vissza nem térítendő támogatás volt, mely összeget civilszervezetünk a működéshez szükséges feltételek biztosítására fordította.

Jelen nyilatkozatunkkal a pályázatban vállalt kötelezettségeinknek teszünk eleget.

Köszönettel az alapítványkuratóriuma nevében:

*Szabó Zoltánné
Kuratóriumi elnök s. k.*

**Nemzeti
Együttműködési
Alap**

rek vett részt a foglalkozásokon, akiket a szüleik kísérték el a Hősök úti iskolaépületbe. A leendő iskolások állathangok felfedezése után állatképeket színezték ki. Ezt követően megnézték Lázár Ervin: A kék meg a sárga című meséjét Papírszínházi előadásban, majd a huncut színeket ujjfestéssel keltették életre. Az izgalmas foglalkozásokat követően volt alkalom egy kis lakmározásra, a tantermek felfedezésére és közös beszélgetésre. Az óvodások állatos hűtő mágnessel, dínós radírral és sok szép élménnyel térhettek haza.

Suliváró, Tapicskolós állatosdi

Imádkozzunk a békéért!

A felirat: nem akarok háborút

**KALKUTTAI TERÉZ ANYA:
IMA A BÉKÉÉRT**

Te tudod, Uram,
hogy nem törődöm a fegyverekkel.
Egyetlen vágyam:
a világnak békét hirdető
eszközöd lenni.

Mert tudom,
ahol béke honol,
a fegyverek fölöslegessé válnak.

Ahol béke uralkodik,
az emberek képesek egymást szeretni
Úgy, ahogy te szereted őket.

Adj békét, Uram,
s tedd fölöslegessé a fegyvereket
e csodálatos világban.

Ámen.

BARNA TOJÓTYÚK

**650 FT/db
egyéves, jól
tojó, 15 db-tól
ingyen szállítással
megrendelhető.**

Tel.: 30/8602627

**METAL STOP
KERÉKPÁRÜZLET ÉS
ÉPÜLETGÉPÉSZET**

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szervíz

- Tornádó elektromos kerékpárok,
- gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
- csövek, szerelvények.

- hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
- Led TV-k, porszívók
- háztartási kisgépek, szórakoztató elektronika,
- szegek, csavarok, zárok, lakatok,
- fürdőkádak, mosdók, csaptelepek, mosogatók
- **ZÁRTSZELENYEK, TÉRHÁLÓK, ESŐCSA-
TORNÁK és FÜSTCSÜVEK kedvező áron!**
- **kerékpárok JAVÍTÁSA - SZERELÉSE!**

GYOMAENDRÖD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.:
(66) 386-909

Hítellehetőség! Minden kerékpárhoz értékes ajándékot adunk!

**AGRO
ÁRUHÁZ**

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

**Tisztelt vásárlóim!
Téli ajánlataim:**

- őszi műtrágyák, őszi virághagymák, virágföldek, lemosóvegyszerek, permetezők
- zománcos kályhacsövek, kályhák, zománcozott üstök, üstházak, gáz-égők
- műanyagbordók, műanyag kannák, demizsonok, befőzéshez üvegek, tartósítószeresek
- takarófoliák, zsákok, műanyag rekeszek, vödörök, létrák
- munkavédelmi bakancsok, védőkesztyűk, munkaruhák, gumicsizmák
- ajtózárok, lakatok, szögek, csavarok, elektromos kéziszerszámok
- kutya-macska eledelek, rágcsláló itatók, riasztók, csapdák

Várom kedves vásárlóimat!

Boldog új évet kívánunk!
AGRO ÁRUHÁZ

